

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स ।

धम्मवज्ज

नेपाल भाषाया छगू जक लय्-पौ ।

६ २००२
कातिपुर
नेपाल
५

भगवान् बुद्धं सिगाल कुमारयात उपदेश विया ब्रिज्याना च्वंगु ।

वर्ष २
संख्या १८

चिह्न

बुद्ध संवत् २४६२
नेपाल संवत् १०६६

थुगु अंकया १)
दच्छिया चन्दा ३)

सूची

कविता:—

बसन्तं छु धाल—श्री माधवराज कर्माचार्य	६७
प्रार्थना—श्री लक्ष्मीनारायण प्रधान १०२
सफूयात—श्री कुञ्जबहादुरसिंह १०७
झीगु लेख—श्री सिद्धिलाल श्रेष्ठ १११
पासापित—श्री गुणनिधि १११
नु—श्री धर्मप्रभा ११७

कहानी:—

वाउँखायात मत्यवं सिथं	
यंकला ?—श्री न्हु छे सुन्दर १०६
साहुनीया ह्युतु—श्री कृष्णदास ताम्राकार	११३

असदृश दान—भिक्षु अनिरुद्ध ११४

निबन्ध:—

पत्र पत्रिका व धर्मोदय—श्री रत्नश्वर जोशी	६८
पञ्चशील-न्यागूनेम भिक्षु धर्मालोक	... १०१
नेपालया आदिम निवासी व	
सम्मिश्रण—श्री फत्तेबहादुर १०२
रथकार सुत्तं—भिक्षु अमृतानन्द १०४
बर्मा व चैत्र पुन्ही—श्रीमणेर अगधम्म	१०८
साहित्य सम्मेलन—श्री आशाराम शाक्य	११०
श्री रामकृष्ण मटे ह्युको—श्री रूपरत्न	
उपासक	... ११२
सम्पादकीय, सफू परिचय आदि

अन्योक्ति—

Dhamma Digital

तु

परार्थे पीडाया सहन गुह्यसें याइगु सदां,
छकू प्येखू सां सा, विकृति तक नं यः सकसितं
व लाना कुक्षेत्रे मजुल यदि धासा विकसित
तुया ज्वीला दोष प्रमुख अथवा खः मरु-बुँया

—भल्लट

धम्मो दस

वसन्तापाता

१०००

सम्पादक

“भासये जोतये धम्मं”

श्री १५४१

भिच्छु अनिरुद्ध,
भिच्छु महानाम “कोविद”

वर्ष २

कालिम्पोंग

फाल्गुन विक्रम संवत् २००५
मार्च ईस्वी संवत् १९४६

अंक ५

वसन्तं छु धाल—

Dhamma.Digital

—श्री माधवलाल कर्माचार्य

हर्ष ख्वबि हायेका जि 'वे धुन जि वे धुन,
न्हूगु रश्मि खयेका जि ब्वे धुन जि ब्वे धुन;

स्वांमा सिमायात थना
सिमाय् चुलि हय् धुन,
खांगु फस चीका फुक
खसु खिसु हुई धुन;

पोहेलायात प्यंका छु, सिह्लायात कक्कु ज्वं,
खिउंगु कथां पिहाँ वा, चिकुलायात लिना छु।

गय् याय् धयां छु हे ज्वी, हालेगु जक छंगु ज्वी,
मारयात लिना छु अले हे जक जय ज्वी;

कोकिल शंगः, म्ये हाः वा,
पुसा, चुलि हया वा,
सिमा, न्हूगु हः पिका,
स्वांतदक, हरे वा,

स्वै का न्हूगु दिन वल, देश फुकं हंगु जुल,
मनूनिसें कीचातक न्हिले फंगु ई वल।

—श्रीपञ्चमी

पत्रपत्रिका व धर्मोदय

—श्री रत्नध्वज जोशी

आधुनिक आविष्कार' शीत बिया चवंगु अनेक वस्तु मध्ये श्व नं छगू खः । अतएव वर्तमान विज्ञान नाप श्वया घनिष्ठ सम्बन्ध दु । थउँ कन्हैयागु छापाखानायागु मृष्टि मजुगु जूसा थउँ शीसं दैनिक पत्र, मासिक पत्रिका आदि यात ह्यगसे नं खनीला, मखनीला थथे हे धका धाय् थाकु । महाकवि कालिदासं थःगु 'शकुन्तला' आदि नाटक व 'मेघदूत' आदि काव्य चवोबले अश्वघोषं थःगु 'बुद्ध चरित' महाकाव्यया रचना याना चवोवले श्व पत्र पत्रिकात नं प्रचार जुइ धुंकुगु जूसा थउँ शीगु न्होने व महान् कवितयगु ग्रन्थ संख्या थुलि जक अवश्य ज्वी मखु, गुलि शीसं थउँ कन्है खना चवना । तर उवले श्वया मां हे जन्म मजुनि ।

थउँ शीत पत्र पत्रिका धैगु छुं हे मखु थें जुइ धुंकल, गुलिखेसित द्वालुई नं धुंकल ज्वी । थउँ यद्यपि शीगु श्व भाषाय् पत्र श्व हे छगू जक व नं मासिक पत्र तिनि । मूल्य नं थिकेगु मखु । तथापि गुलि ग्राहक दयमागु खः, उलि मदुनि । क्षेत्र प्रशस्त दनि ।

पत्र पत्रिकाया छगू तद्धंगु विशेषता समयया गतियात बराबर ह्यसीका बिया चवनेगु खः । धार्किक, साहित्यिक, वैज्ञानिक, राजनैतिक यगु हे विषय प्रधान पत्र थज्वीमा, आपाह्न समयया प्रगतियागु ज्ञान वं अवश्य बिया चवनी ।

निगूगु विशेषता थिके मज्वीगु खः । सफू स्वया पत्र पत्रिका अवश्य दने माः ।

स्वंगूगु विशेषता ग्राहक अथवा पाठकवर्ग-यात मचाय्क—द्वालु मज्वीक ज्ञान बीगु खः । मनुष्ययाके स्वाभाविक रूपं हे छगू कुतूहल वृत्ति दु । सदां छुं न छुं छगू न्हूगु खँ सीकेगु,

सय्केगु, न्यनेगु, दृश्य स्वेगु इच्छा मनु मात्रयाके प्रायः दया हे चवनी । मनु नं भिंगु वा मभिंगु प्रकारं थुकेयागु पूर्ति नं याना हे चवनी । गथे न्हि न्हि नय्पित्याय्गु शीगु शरीरयागु प्राकृतिक धर्म खः, अथे हे श्व नं मनयागु सहज स्वभाव खः । भिंगु पत्र पत्रिकां शीगु श्व हे सहज वृत्ति द्वारा शीत मचाय्क भिंगु ज्ञान बियाचवनी, मभिंगुलि मभिंगु हे । श्वं न शीत समययागु प्रतिबन्ध तै—थुबले हे बवने माः धका ची, न श्वं छह्य विद्यार्थीयाके शिक्षकं न्यने थें का, छु छु बवने धुन, पाठ न्यंकि धाइ, न दच्छि वा खुलाय् छकः परीक्षा हे थ्योइ । छगू हे जक विषययागु प्रतिबन्ध नं प्रायः दैमखु ।

श्व स्वताया नाप नापं श्वं अत्यन्त सुविस्ता पूर्वक शीगु प्रतिभा विकाश नं याइ—अर्थात् न्हुन्हूपिं लेखक निर्माण याना वों यनी । श्व प्यंगूगु विशेषतां याना हे थउँ कन्है थुलि मछि लेखकत खनेदुगु खः । पत्रपत्रिकाया प्रचार जुसेनि झिनिदँया दुने गुलि योग्य लेखकत पिहाँ वै, उलि श्व मदुबले न्येदँ खुइदं नं पिहाँ वे थाकु । गुगुं छगू भाषा साहित्यया इतिहास पुइका ल्या याना स्वत धासा श्व खँ स्पष्ट हे सी दै ।

थुगु प्रकारं देश व कालयात ल्वेक शिक्षा प्रचार यायत व आनन्द बीत श्व धात्थें हे ज्याछिगु साधन जूगुलि हे उन्नति प्रिय व उन्नति शील प्रत्येक देशे थुकीया संख्या नं यक हे दु । थुकीयागु प्रचार याय्त, थुकीयात बांलाक चले याय्त सरकारं विशेष रूपं सहायता बिया चवनी । उदाहरणया लागी छगू पोष्टकार्ड व पत्रया टिकटया विषये शीसं छुं विचार याय् फु । भारत सरकारे पोष्ट कार्ड छगू छेत ध्यवा निगः

माः, तर झि तोला तकयागु पत्रयात ध्यवा छगया टिकट दःसा गा । थथे हे नेपाले नं पोष्टकार्ड छगूया ध्यवा खुगः का, तर 'शारदा' आदि मासिक पत्र ध्यवा निगःया टिकटं चले जुया च्वन । थुकीया मुख्य कारण थव खः— थव राष्ट्रीय अर्थात् देशभरयागु ज्या खः, स्वैगुं व्यक्तिगत ज्या मखु ।

यद्यपि थउं कन्हे मेमेगु भाषाया नं पत्र पत्रिकाया छुं अभाव मदु । हिन्दी ला थुलि उलि धका पत्रया ठीक ठीक ल्या बीहे थाकु । झी नेपाली (राष्ट्र) भाषाया नं गोगूखे मछि पत्र पिहाँ वया च्वंगु दु । तर भाषा व साहित्यया उन्नतिया विषये गुलि महत्त्व पूर्ण ज्या 'शारदा' पत्रं यात, उलि मेगु गुगुं पत्र द्वारा नं जूगु मदु । कारण—पत्र पत्रिका बांलाक चले याय् थैगु अपुगु खँ मखु । भों. बलक व प्रेस सम्बन्धी प्रबन्ध, मूल आर्थिक सहायता, सम्पादन कला, पत्र स्वावलम्बी ज्वीत गाक्क ग्राहक संख्या, विशिष्ट लेखकवर्गया सहयोग, हुलाक व पिउन पिनिगु प्रेम व उत्तर दायित्व पूर्ण ज्या तथा एजेन्सी वा अर्थे प्रचारक जुयाबीपिं सज्जनपिनिगु सहायता इत्यादि फुक्क चूलाका तिति छगू पत्र बांलाक चले ज्वी । थउं 'धर्मोदय'या गुगु आशा पूर्ण चर्चा झीसं न्यना च्वना, उकिया कारण नं च्वे च्वयागु अनेक अङ्ग मध्ये आपलं अङ्गया संयोग खः ।

थउं कन्हेयागु जमानाय् नं सामयिक फसं सर्वथा पृथक् जुया च्वोंसां तवि नेपाली जनताया लागी 'धर्मोदय' या आवश्यकता दु । पत्रया ग्राहक संख्यां व न्हून्हूपिं तर कलम स्याचुपि लेखकगण-पिनिगु रचनां थव खँयागु समर्थन याई । द्वि दैनिक 'गोरखा पत्र' व साप्ताहिक 'गोर्खा' लिपा आपलं संख्या नेपाली दाजु किजापिनिगु छें छें

ध्यनीगु पत्र संभवतः 'धर्मोदय' हे जुइ माः । सरकारिया 'गोरखा पत्र'या ला सदर नेपालया लागी थःह्य हे पिउनन दु, 'गोर्खा' नं नेपाल राज्यं पिनें जक हे फुना च्वन । नेपाले दुने ग्राहक उस्त मदु । मेगु लय् लय् पत्तिकं च्यासः झिसः सदर नेपालया दुने इना बी मागु पत्र छुं दु थें मच्चों । उकें लय् लय् पत्तिकं धर्मोदयया द्वँ द्वँ खना गुबलें गुबलें छह्य निह्य हलकारा (पिउन) दाजु किजाया मने 'गुलि जक वया च्वंगु थव' धका लागिचा पहः पिहाँ वेगु नं छुं असंभव मखु । तर वास्तवे भारतया हिन्दी बंगाली भाषाया पत्र पत्रिकाया ग्राहक स्वे बले झीगु थव पत्रया ग्राहकत व पिउन दाजु-किजापिनिगु ज्याया भार मामूली हे खः । थव पत्र ल्यया इना बी मापिनि मने गुबलें गुबलें लागि चा पह पिहाँ वैगुया कारण पत्रया द्वँ द्वँ मखु, न्हापा न्हापा मजुनिगु, याय् म्वाला च्वंगु न्हूगु अनुभव खः । अनुभव पुलां जूलिसे थव खँ छुं हे मखया वनी तिति । कारण—प्यपुना न तुं च्वंह्य भारत सरकारया पिउनवर्ग यांना च्वंगु ज्या झीगु न्होने हे दु । कालिम्पोंग थुजागु चिकिचा धंगु थासे नं न्हिच्छिया निकः चिट्ठी पत्र पत्रिका इना बियाच्वन ।

धर्मोदयया गत संख्या १७ तकया लेखकत ल्या ख्यानावले लग भग ६५ ह्य ६६ ह्य लेखक खा बल । थुलि मध्ये थव पत्र पिहाँ मववं 'शारदा' आदि पत्रया नं लेखक जुया वे धुंकूपिं २० ह्यं अप्पो जिं मखना । अर्थात् लगभग ७० ह्य ७५ ह्य लेखकया आत्मप्रकाशनया द्वार 'धर्मोदय' जुळ । मानव जीवनया स्वस्थता व रक्षा-या लागी आवश्यक आत्मप्रकाशनया द्वार कृत्रिम उपायं बन्द जुइगुलि हे नं समाजे गुलिखे

मनु द्वारा नाना प्रकारयागु दुःभाहस पूर्ण ज्या जुया चवनी । गुकियात समाजं 'अपराध' नां बिया व मनूयात दण्डेसं दण्ड बिया कपो स्याया वासः पुली पाना, पुलि नं कारा कारा चवका चवनी । अवश्य नं व्यक्तिद्वारा आत्माभिव्यक्ति शिष्ट रूपं जुइ माः, गुकिया लागी आवश्यक शिक्षा व समुचित द्वार नं समाजं बिया तय् माः । थडँ सरकार व जनता निखेंयागु समर्थन व सहयोगं 'धर्मोदय' मूकवत जुया चवोंपित नं आत्म अभिव्यक्त यायगु सुअवसर सम्पूर्ण अंशे मखुसां अधिकांशरूपे बियाचवन । फलस्वरूप आपा ह्य सां लेखन कला विषयक प्रतिभा दुपिं गुलिखे मनुखं आत्म प्रकाश जन्य नैसर्गिक आनन्दया अनुभव याय् खना चवन । अस्तु

मेमेगु समुन्नत भाषाया पत्र पत्रिका स्वेबले धर्मोदयया स्वरूप मचा हे तिनि । थुकीया लागी केवल धर्मोदय कार्यालय व कार्यकारोपिन्त जक खलहायगु उचित मजू । वार्षिक रू० ३)या हे जक भरं २०/२४ पृष्ठं अण्पो सामान पत्रं गुबले वी फै मखु । पत्र तःपँ मज्जीकं लय् लय् पत्तिकं जीवनोपयोगी भिन्न भिन्न विषयया लेखं ग्राहकपिनि वा पाठकपिनि मन संतुष्ट याय् फै मखु; न अधिकाधिक लेखकपिनिगु लेखयात याकन याकनं प्रकाश याना बिया मेमेगु नं चवकेया लागी प्रेरणा हे बी ज्यालिनी । थत्थें पत्रया वार्षिक चन्दा रू० ४) वा ६)या, ग्राहक संख्या छकलं हे पा जुइफु । मया, पत्र तच्चकं गंसि जूगुलि ला छु खें गुलिखे सुयोग्य विद्वान्पनिगु लेख ला थउँतक धर्मोदये स्वे हे मडुनि । आशा दु, 'धर्मोदय' विद्वान्बर्गया प्रतिभाद्वारा सदां थथे उपेक्षित जुया चवने माली मखु ।

थुकीया विरुद्ध हानं मेगु अनुभव नं दनि । गुलिखे पाठक धर्मोदये थःगु रुचि अनु-

सारयागु लेख मन्त वा रुचि विरुद्धगु लेख खने साथ हे 'छु यायूत थुजागु' धका फस्स्वे धुंकी । थःगु लेख बी साथ पिहाँ मवल धका जंगे जुइपिं लेखकत अलग हे तिनि । थथे हे धर्मोदययात थःथःपिनिगु मनोरथ पूर्तिया साधन याय् मखना झसुका तैचवोंपिं मेमेपिं न दय्गु छु असंभव मखु । धर्मोदयया गतांक तकयागु अध्ययन व गुलि गुलि लेखक, पाठक, ग्राहक आदि पिनिगु खें स्वेबले पत्रया अवस्था छुं अंशे 'वाते लो सा पिते मलो, पिते लो सा वाते मलो' जुया चवंगु थें चवों । तर थथे सकतां जूसां तबि पत्रया उन्नतिया आकांक्षा मदुपिं खने मडु । उकं थुलि नं आशा दु कि हानं दच्छि निदँयात पत्रया चन्दा थुलि हे जक जुल, पत्रया हितैषी सज्जनं मेमेपिनिगु नं रुचि, स्वार्थ आदिया रक्षाया लागी छुं अंशे थःगु रुचि, स्वार्थयात तोता बिल, नव लेखकं धैर्य व सुयोग्य लेखकवर्ग आपलं पाठकवर्गया मानसिक स्तर यात लोगु विषये लोगु शैली च्वेगुली उत्साह कयना दिल धासा हानं निदँ स्वदं थुखे हे धर्मोदयया आशा-लता फल पुष्प सम्पन्न जुइ फु ।

ख ला प्रत्येक लेखकं हरएक लेख ताहाकः वा चीहाकः याना हे च्वेमाः धैगु मडु, च्वे फै नं मखु । आस्कर वाइलड ची हाकः याना कहानी च्वेगुली प्रसिद्ध सा, शरत्चन्द्र ताहाकः याना मार्मिक कहानी च्वेगुली सुं स्वया छुं कम मजू । थथे हे बेकन चीहाकः याना प्रौढतर निबन्ध च्वेगुली प्रख्यात सा, पं० रामचन्द्र शुक्ल तताहाकः याना उलि हे बांलाक निबन्ध च्वेगुली सफल खने दु । तथापि आथत्थेंयात धर्मोदयया पृष्ठ ह्य जुत्तले १, १॥ वा २, २॥ पृष्ठ तकयागु लेख हे आपलं खयले दु । अपवाद स्वरूप गुलि गुलि लेख ताहाकः ज्वीगु ख मेगु हे खः ।

पञ्च शील—न्यागूनेम

—भिक्षु धर्मालोक

संसारे दुःख फुका सुख ज्वीके यःसा पञ्च-शीलयात सदां पालन याय्माः । पञ्चशील धैगु न्यागू नेम ज्वनेगु खः । (१) हिंसादि कर्म मयाय्गु । (२) अदत्ता दान-मवीकं मकाय्गु (३) कामेषु मिथ्याचार मयाय्गु (४) मृषावाद—असत्य खँ मल्हाय्गु (५) सुरापान मयाय्गु ।

(१) हिंसा कर्म मयोहसित थुगु लोके व परलोके नं हित व सुख ज्वी । खला पशु पक्षी स्याय्बले थुगु लोके दण्ड बीगु चलन उस्त मद्दु, तर मेगु लोके ला मदै मखु । थुगु लोके नं मनू, सो इत्यादि स्यात धासा दण्ड सजाय बीगु ऐन कानून दु । प्राणी सकलें उत्थें खः; सकसियां वहे ला, हि मुना च्वंगु शरीर खः । उकें गुलिं गुलिं मनुखं श्वैत स्याय् ज्यू, श्वैत मज्यू धका भेद याना नियम दय्कूसां तबि प्रकृ-तियां दृष्टिं ला सकलें समान हे खः । उकें पशुपक्षी स्याना जक पाप मद्दु धैगु खँ ज्वीफै मखु ।

(२) अदत्तादान—करपिनिगु वस्तु

मवीकं मकाय्गु । अर्थात् चाचा ह्युगु ज्यां वा खं कोका, मबिसें मगाका, थुवाया इच्छा विरुद्ध ज्वीक हुं वस्तु काय्गु नं थुकीया विरुद्ध खः । स्वैगुं, हुं वस्तु थःत काय् माल धासा वस्तु थुवाया प्रसन्न मनं त्याग याका जक काय् माः । खुया, हेका वा लाका काय्गु त सीदय्क हे थुकीया विरुद्ध खः ।

(३) कामेषुमिथ्याचार—मिसा

ज्वीमा वा मिजं, गुह्यलिसे थः बिवाह जूगु खः व बाहेक मेपि सु लिसे नं निह्य तिपूयागु सम्बन्ध मतय्गु । अर्थात् मिसां परपुरुष-सेवन मयाय्गु,

मिजं नं करपिनि मिसा ह्यो जुयो मज्वीगु ।

(४) मृषावाद—फताहा खँ मल्हा-य्गु । असत्य खँ ल्हाय्गुली गुलि हानि दु व धया च्वने मागु हे मद्दु । तर थउँकन्हे ला असत्य खँ ल्हाय् मसःह्य खक जुक खँ ल्हाइह्य मनू हे मूर्ख थें जुइ धुंकल । वास्तवे सत्ययात तोता असत्यया उपरे विश्वास तःवंगुलिं हे थउँ कन्हे लोके थुलि मछि उपद्रव जुया च्वंगु सक-सिनं स्वेमाला च्वंगु, भोग याय् माला च्वंगु खः । लोकयागु चलन गुलि जक विचित्र धासा थःलिसे फताहा खँ ल्हाइह्य, असत्य व्यवहार याइह्य नोकर वा थःथिति, इष्टमित्र स्वैतं मयः । तर थःगु विचारं थः भचा कतिलाइ थें च्वंगु ज्या जुल कि असत्य खँ ल्हाय्, ज्या याय् सकलें धैथें तयार । थुगु प्रकारं सत्ययात यः बच्छि मयः बच्छि याय् मज्यू ।

(५) सुरापान—श्वं, ऐला, गजि

आदि मत्वनेगु । मनयात शरीरयात लट्ट याना होस छखे लाकीगु अम्मल त्वनेगुलिं ज्वीगु हानि ला सकसिनं स्यू । अथे जूसां तबि न्हापांनिसें बानि जुइ धुंकल कि छकलं तोते थाकु । बुलुं बुलुं तोत माः । मत्वोनिपिसं थुकेयात तापाकंसिसें तोतेगु हे भि ।

अफीमयागु अम्मलं याना चीन वासीत (चिनियात) स्यने जुक स्यन । गजि याना ख्वाले हि हे मद्यावंपि ल्याय्हात झीसं खना हे च्वना । चुरोट बझां नं याना फजूले फुना च्वंगु ध्यवा जक मुंकल धासा झी नेपाले वा मेमेथाय् नं दँय् छगू छगू चिचो धंगु पाठशाला वा अस्पताल

दयकेत भिकेत गातं नं याइ मखु । ध्वं ऐलायागु
सुरे ज्या अप्पा याय्फु धाईपि वयाइपि नं दु ।
तर बांलाक विचार याना स्वासा अम्मलयागु
सुरं जक हे ज्या अप्पो याय् फु धैगु खं
मखु । अम्मल मत्वोपिसं नं बांलाक ज्या याना
च्वंगु हे दु । संसारे ततःधं जुया नां काय्का
वपि अम्मल नं सेवन याय्मापि ला झीसं उस्त

खनी हे मखु । उकीं थुगु लोके नं परलोके नं
भिकेगु इच्छा दुपिसं पञ्चशीलया पालन सरां
हे याय् फय्के माः । गुगु देशे वा जाती
अथवा छेखाय् पंचशीलया पालन याइपि गुलि
आपा दे उगु देशे, जाती अथवा छेखाय्
सुख शान्ति उलि हे अप्पो दे ।

प्रार्थना

प्रेषक—श्री लक्ष्मीनारायण प्रधान

[ध्व शारदा प्रार्थना अष्टम श्रेणी ब्वना च्चोह्म छह्म विद्यार्थी गनं लुइका छ्या हःगु खः । रचना
विद्यार्थीवर्गया सामूहिक प्रार्थनाया लागी ख्यले दय्फु । उकं लेखक सी महुसां प्रेषक विद्यार्थीयात
घन्यवाद सहित प्रकाशित रचना याय्गु ज्या जूगु खः ।—सं०]

आ सःगु छुं मखुनि बालकपि धका ध्व
सीका छिसं जिमिगु नं मनयागु भाव,
सद्बुद्धि, ज्ञान, गुण मागु बिया ननानं
माता, तयादसं दुनें करुणा सदा नं ।

न्यायागु खः बल लखेतक हे सदैव
सर्वस्व खः छि छह्म हे जिमि नं तथैव;
बिन्ती छु याय्गु जिमिसं उरबासिनी छि
मां, बो, तता गुरु व बान्धव धेह्म नं छि ।

मांया सुदृष्टि याद छुं महु सा ब्वना नं
यन्नानुसार फल प्राप्त मया सुनानं;
हे शारद, अत ध्व बालक वर्गयात
याना बिज्याहुं करुणामय दृष्टिपात ।

फोसा भिनोगु छु छिके ध्व मस्यु यथार्थ
माता, दुनें उचित ज्ञान बिया तसर्थ
कल्याण ज्वीगु गुकथं जिमि नित्य खास
याना बिया दिसं वहे, थुलि हे गुनास ।

नेपालया आदिम निवासी व सम्मिश्रण

—श्री फत्तेबहादुरसिंह

ऐतिहासिक दृष्टि नेपाल भिन्न भिन्न थासं
बास ह्यु वःपि वथान (जः) द्वारा आवाद जूगु
देश माने याय् माः । गुगुं खलः भारतया
विभिन्न भागं वल । गुह्म तिब्बत व भाटं
वास हिला च्चो वल । ध्व हे खलःते एका-
करणं नेपाल राष्ट्रया निर्माण जूगु माने याय्
माः । परन्तु थनया नं आदिम निवासी दे मखु
धका अवश्य धाय् जा मखु । आ तकया
विद्वान्तसे थःथःगु मतानुसार तराईया थारु,
पहाडया मगः, दनुवा व सुनवात व दुवात आदि

नेपालया आदिम निवासी ज्वीगु अनुमान याःगु
खने दु । ख नं भाषा, रहन सहन, रीति व
रिवाजया पृथक्तां आदि निवासी थुपि हे खःला
धैगु अनुमान याय् ज्यू । मेपिं बास हिलो
वोपिं वर्गतय् रहन सहन रीति रिवाज छुं छुं
अंशे सांस्कृतिक व धार्मिक सामंजस्य गुगुं वर्गया
तिब्बत लिसे, गुलिस्यां भारतलिसे खने दु ।

मध्यकालोन भारतया मुसलमानी अत्याचारं
देश त्याग याना वःपि मध्ये गुलि पहाडे राज्य
स्थापित याना च्वन । गुलि खास नेपाले (चार

भाज्याड दुने) राज याना चवना छुत । थुगु हे कारणं उगु समयया नेपाल चिचीधंगु पृथक् पृथक् राज्ये विभक्त जूगु खने दु । सुयां अधीने सुं हे मखु । अमि थःथःले व्यापार व राज्यया निर्मित बराबर ल्वापु ख्यापु जुया हे च्वों । उगु बखतया नेपालया जुजु जयस्थिति मल्लं स्वतन्त्र जूर्पि थःपि सामन्त (feudatory) राज्यत फुकं थःगु अधीन याना देश भर सकवनं थःगु अधिकार स्थापित याना नेपालयात एक छत्र— छगू राज्य कायम यात । थ्वं न्ह्योतक नेपाले जातीय अविश्वासया भावं याना गुह्यं भारते वना, गुह्यस्यां अन्यत्र गनं वना विवाह इत्यादि सम्बन्ध ची माला च्वन । थनं लिपा व जुजुं भिन्न भिन्न स्थानं बास हिला च्वं वःपि भिन्न भिन्न वर्गया मनूतयूत एकीकरण याना विशाल नेपाल राष्ट्रया निर्माण यात । ब्याहा व अन्य व्यवहारयात नं कक्षा कक्षाया बन्देज याना थिति दयका थःहे देशे व्यवहार चले याय्गु यात । छकि हे जयस्थिति मल्लया थिति धैगु नेपाले थौं तक नं प्रचलित दु ।

तर देशया थ्व अवस्था तातक च्वने मफुत । विस्तार विस्तार हानं पृथक् पृथक् सामन्तत स्वतन्त्र जुजुं वना नेपाल छगू मजुसे कूचा कूचाय् विभक्त जुल । थुकिं आपलं शताब्दी लिपा आखिर गोर्खाया जुजु पृथ्वीनारायण शाहजुं स्वतन्त्र ज्वी धुं कूर्पि सामन्तत फुक थःगु वशे तया देशे एक छत्र अधिकार याना नेपाल राष्ट्रया पुनर्निर्माण यात । वहे कायम जूगु स्वतन्त्र नेपाल राष्ट्र अद्यापि दहे दनि । अबलेतक पश्चिमी नेपाले पर्वततय्गु व खास नेपाल नापं कया पूर्वी भागे नेवा तय्गु बास जुयाच्वन । अय् जूसां नेपाले छ, जि धयागु भेद भाव नाश जुजुं वनाच्वन ।

विभिन्नता मतसे प्रायः छगू राष्ट्र संगठनया भाव जागृत जुया बया च्वंगु दु ।

महाराज पृथ्वीनारायण शाहया अमरकृति छगू मेगु नं इतिहासे स्मरणीय खँ दु । वेकःया हे शक्ति व प्रभाव पूर्ण व्यवस्था खः कि थौं नेपाले धार्मिक मत भेद लेश मात्र हे महु । कान्तिपुरे जुजु जय प्रकाश मल्लया राज्य जुयाच्वन । ईसाई मिशनतसें धर्म प्रचार याय्गु आज्ञा व अधिकार जुजुयाके फुत्के याना काय् धुं कूगु जुयाच्वन । अतः नेपाले नं ईसाई मतया प्रचार ज्वी धुं कूगु हे धाय् माः । (Church) गिर्जा-घरत नं निर्माण ज्वी धुं कूगु व छुं भति भति नेपालीतय्सं ईसाई मत ग्रहण नं याय् धुं कल खनि । अबलेया मुख्य पादरी फादर जोसेफ जुयाच्वन । गुह्यसिनं पृथ्वीनारायण शाहया विरुद्धे जयप्रकाश मल्लयात पटनां लस्कर तक नं छुया हःगु खने दु । तर नेपाल सर यानाली पृथ्वी नारायण शाहजुं प्रथम ज्या ईसाई मिशनयात पितिनेगु व चर्चत दक थुना नेपालया थःगु धर्मया रक्षा याय्गु यात । उगु बखते मिशन-लिसे आपलं नेपाली ईसाईत नं पिहाँ वने माल । इपिं हे मध्ये गुगुं परिवार अद्यापि वेतिया राज्यया दुने चुहडि धैगु अमेरिकन मिशनया गामे दहे दनि । थःथःले ज्याठः ज्याठीपिनि आतक नं नेवा भाषा लहानां हे च्वनतिनि ।

महाराज पृथ्वीनारायण शाहपाखें थुलि बन्देज मजुगु जूसा थ्व ईसाईया जमानाय् नेपाले नं थुगु मतया बाहुल्य जुया साम्प्रदायिक मत भेदया दूषित वातावरणं देशे सुखं च्वने जागु मखु । थुकिया निर्मित नेपाली मात्रं हे वेकःया कृतज्ञ अधश्य जुइ योग्य ।

रथकार सुत्तं

अनुवादक—भिक्षु अमृतानन्द

गू समये भगवान् बुद्ध वाराण-
शी देशे ऋषिपतन धैगु मृगदा-
बने विज्याना च्वंगु खः । व
बेलस अन वसपोलं भिक्षुपित
“हे भिक्षुपि” धका सःता

विज्यात । “भदन्त” धका व भिक्षुपिसं भग-
वान्यात प्रत्युत्तर विल । भगवानं थथे आज्ञा
जुया विज्यात ।—

भिक्षुपि ! अतीत काले पचेतन धैम्ह
जुजु छम्ह दुगु खः । छनुया दिने व
जुजुं रथकार (=सिकःमि) छम्हसित सःता थथे
धाल—“हे सौम्य, थनिं खुला लिपा जि संग्राम
याय्मानि । छं जितः रथया घःचा निचान्हूगु
दय्का वि फुला ?” थव, जुजुया प्रश्न न्यना
व रथकारकं “फु महाराज” धका प्रत्युत्तर
विल ।

भिक्षुपि ! अले व रथकारं खुनु पा
खुला दय्का छचा घःचा सिधय्कल । अन
जुजुं वेत सःता थथे धाल खुनु त्वायात माःगु
ज्वी धुंकल; रथया निचां घःचा सिधल ला ?

“महाराज ! थव खुनु पा खुलाया भित्रे
छचा घःचा तिनि सिधल ।”

“फुलाऽले रथकार ! थव खुनुया भित्रे
मेगु छचा घःचा सिधय्के ?”

“फु महाराज !”

भिक्षुपि ! थुलि धया व रथकारं खुनुया
भित्रे छचा घःचा सिधय्का, व निचांलं न्हूगु
घःचा ज्वनाः गन जुजु च्वनाच्वंगु खः अन
न्होने उपस्थित जू वन । उपस्थित जुया व
रथकारं पचेतन जुजुयात थथे विन्ती यात ।—

“महाराज ! घःचा निचांलं सिधल ”

“रथकार ! गुगु छं छचा घःचा खुनु
पा खुला दय्का सिधय्कल हानं गुगु छं छचा
घःचा खुनु त्वालं सिधय्कल; थव निचा घःचाले
छु फरक दु ? छु भेद दु ? छु विशेषता
दु ?”

“महाराज ! थव निचा घःचाले भेद व
विशेषता जा जिं छुं मखं । अपिच थुकी भेद
दु महाराज ! स्वया विज्याहुं महाराज थव निचा
घःचाले छु भेद व विशेषता दु खनि ।”

थुलि धया हे भिक्षुपि, व रथकारं गुगु
खः व खुनुत्वालं सिधय्का तःगु घःचा ट्वीका
छूत । अले व घःचा ट्वीका छोगुया वेगं दुला
वना, वेग फुय्वं छथाय् बँय् गोतू वन ।
गुगु खः व खुनु पा खुला दय्का तयार याःगु
घःचा व नं कया ट्वीका छूत । घःचा, ट्वीका
छोगुया वेग दत्तले दुलावना अन्तस मानो घःचाया
जवं खवं त्यवा बिया थनातःगु थें च्वंक बें
गोमटुसे दना च्वन ।

थव आश्चर्य खना जुजुं रथकारयात थथे
धाल—

“रथकार ! छु हेतु छु कारण ? गुगु
थव खुनुत्वालं तयार जुगु घःचा घ्वाना छूतं
घ्वाःगुया वेग दत्तले दुला वना अन्तस बँय्
ग्वत्तुला च्वन । गुगु खः थव खुनु पा खुला
दय्का तयार जुगु घःचा घ्वाना छूतं घ्वाःगुया
वेग दत्तले दुला वना अन्तस मानो घःचाया
जवं खवं त्यवा बियातःगु थें च्वंक बँय् गोमटुसे
दना च्वन ?”

“भो देव, गुगु थव घःचा खुनुया भित्रे
सिधःगु खः, उकिया छचाखयरं च्वंगु सिबला
नं बेबेको, सालुखातु हानं गठि-गठिचि ।

उकिया आरा (=घःचाया दण्डी, दराली) नं
तःमप्यं, वेवेकी, तःपु-चीपु, गठि-गठिचि ।
घःचाया दध्वी च्वंगु सिँत्या नं वेवेको, तःपु
चीपु हानं गठि-गठिचि । उकिं भो महाराज,
व खुनुत्वालं सिधःगु घःचा द्वाका छ्यबले,
ध्वाना छोगुया वेग दत्तले दुलावना, वेग मदय्वं
छथाय् वँय् गोट्टू वंगु । गुगु व घःचा खुनु
पा खुला दयका सिधःगु खः, उकिया छचाख्यरं
च्वंगु सिँबला नं तप्यं, वेको मजू, तःपु-
चीपु मजू, माथं वं हानं गठि-गठि नं
छुं मडु, पिच्चुसे च्वं । घःचाया आरा (=घःचाया
दण्डी, दराली) नं तप्यं, वेको मजू, तःपु
चीपु मजू, गो मिले जू, गठि-गठिचिगु नं मडु ।
उकिं भो महाराज, व खुनु पा खुला दयका
सिधःगु घःचा द्वाका छ्यबले, ध्वाना छोगुया
वेग दत्तले दुला वना, वेग मदय्वं छथाय् वँय्
गोमट्टूसे मानो घःचाया जवं खवं त्यवा विया
तःगु थें च्वंक दना च्वंगु ।”

भिक्षुपिं ! छिमि मती थथे मजुला ?—
“व रथकारक सुखनि ल्या ?” भिक्षुपिं आमथे
मती तयमागु मडु । उगु समये व रथकारक
जुया च्वनाम्ह जि हे खः । हे भिक्षुपिं, उगु
बखते जि, सिँया वंकगति (=वेकोगु) या
विषये, सिँया दोषया विषये व सिँया कसरया
विषये अत्यन्त हे दक्ष-कुशलम्ह जुया च्वनागु
खः । थुगु समये जुलसां भिक्षुपिं ! जि सम्य-
ग्सम्बुद्ध जुयाः कायिक-वंक, कायिक-दोष, कायिक
कसरया विषय सीकेगुली दक्ष-कुशल जुया
च्वन । वाचिक-वंक, वाचिक-दोष, वाचिक-
कसरया विषय सीकेगुली दक्ष-कुशल जुया

च्वना । मानसिक-वंक, मानसिक-दोष, मानसिक-
कसरया विषय सीकेगुली दक्ष-कुशल जुया च्वना ।

हे भिक्षुपिं, गुम्ह भिक्षुया वा भिक्षुणिया
कायिकवंक (=कायिक दुश्चरित्र, कायिक वेकोगु
ज्या) प्रहीण (=सम्पूर्ण नाश) मजुनि, कायिक-
दोष (=शरीरं याइगु कसर सहितगु ज्या)
प्रहीण मजुनि, वाचिक वंक (=वचनं याइगु
तःमप्यंगु ज्या) प्रहीण मजुनि, वाचिक-दोष प्रहीण
मजुनि, वाचिक-कसर प्रहीण मजुनि; मानसिक-
वंक प्रहीण मजुनि, मानसिक-दोष प्रहीण मजुनि,
मानसिक-कसर प्रहीण मजुनि; भिक्षुपिं ! सत्यनं
उजाम्ह भिक्षु वा भिक्षुणी थ्व धर्म-विनयं (=बुद्ध
शासनं) व खुनुत्वालं तयार जूगु घःचा वँय
गोतूगु थें गोतुली (=पतन जुई) ।

हे भिक्षुपिं, गुम्ह भिक्षुया वा भिक्षुणिया
कायिक-वंक, कायिक-दोष कायिक-कसर प्रहीण
जुई (सम्पूर्ण मदई); वाचिक वंक, वाचिक-दोष,
वाचिक-कसर प्रहीण जुई; मानसिक-वंक, मान-
सिक-दोष, मानसिक-कसर प्रहीण जुई; भिक्षुपिं,
सत्यनं उजाम्ह भिक्षु वा भिक्षुणी थ्व धर्मविनयं
(=बुद्ध शासनं) व खुनु पा खुला दयका तयार याना
तःगु घःचा थें पतन मजुसे स्थिर जुया दना
च्वनी ।

तस्मात् हे भिक्षुपिं, थन (=थ्व बुद्ध
शासने) थथे सय्के माः—“कायिक-वंक प्रहीण
याय्, कायिक-दोष प्रहीण याय्, कायिक-कसर
प्रहीण याय् । वाचिक-वंक प्रहीण याय्, वाचिक-
दोष प्रहीण याय्, वाचिक-कसर प्रहीण याय् ।
मानसिक-वंक प्रहीण याय्, मानसिक-दोष प्रहीण
याय्, मानसिक-कसर प्रहीण याय् ।”

वाउँरुवाःयात मत्यवं सिथं यंकल्ला ?

—श्री न्हुच्छे सुन्दर

[लेखक्या कहानीस स्वाभाविक कलापूर्ण ढंग मनोवैज्ञानिक तथ्यपाखे संकेत यायगु गुगु विशेषता दु, व प्रशंसनीय खः । आशा दु, पाठकवर्ग नं थ्व खँय ध्यानतया कहानी व्वना दी ।—सं]

रात्री.....गनं किको छह्व हा मदु, सकवनं सुनसान.....चुप्प.....। खालि गबलें हुंकन तापाक गबलें उथासं सत्तिक खिचा ख्वया हइगु...हू...हू...हू लिपा थ्व हे सः स्युचक झमुका तःगु थें च्वना ताय् मदया वनिगु । अजागु वखते जिमि वाउँरुवाः (वइगु धात्थेंयागु नां ला बिसनारां धाइ) थय् जुयेंला बरु सीमा हे भि उहु.....आय्या.....आय्या.....हाहां छामाय् फाता फाता पुला च्वन । कलाह्व लिक् च्वना भातयागु म्हे लहा छपा दिका को को छुना हाला च्वन प्राण....प्रा....ण । वाउँरुवा नं वास्ता हे मया; थःगु हे सुरे जक हाला च्वन । कलाह्वस्या 'न्हाय्पनं मताय् धुंकल का' धका 'चिक' मिक मती वनि, छुं खिरिक सः वःथें च्वनि, छचारुयलं स्वै खनि—'भखारी दिका-तःगु हाकुगु तँयगा.....खिपः प्यना खाया तःगु व हे हाकु पसि, थ्वका तःथें च्वोंगु थाना गा, वाउँरुवाया बुं पालेगु बंसी धंकातःगु कू, ध्याकुने ग्वाखचाय् तयातःपि थो.....दुरुपति.....अंगले हाकुक गंगु हि फुति फुति..... थुथाय् वया मिखा भचा दी । भि थो वाउँरुवा जुल, थः दुरुपति.....।

छन्हु चमुती जूगु च्या दँ झि दँ न्हापायागु व मझागु हे मलंनिबलेयागु थें च्वंगु खँ लि थ्वत ।—वच्छि ज्या सिधय्का बिसनारां व व इता थिता च्वना बजि नै च्वों बले "स्वो व, सोमा हति मधासे च्वना मज्यूका थ्वं" वाउँरुवाः नं मुसु मुसु कया धाल । कलाह्व तीजक

न्होने तया बिल, धाल 'भपि' । "अथे धयांजि त्वनी मखु" वाउँरुवाया ख्या ल्याय्गु लँ छुत । "अले....." कलाह्व जाले क्योह्व न्यां स्वै थें स्वया न्यन । "जि त्वना च्वँत्तले छं हाय्का च्वने माः" वाउँरुवा नं फर्माय् यात । जि हाय्का च्वँत्तले भपा च्वने माः जि; भपी मफुत धासा जित गौनया प.....।"

"ज्यू ज्यू का, हाय्का च्वने मफुत धामा छु याय्गु ले ?" वाउँरुवाया न्या क्यनीन धका लय् लय् तातां धाल ।

"छि यग्गु.....।"

कलाह्व हाय्का च्वन, वाउँरुवा नं त्वना च्वन कट कट.....कट । कलाह्वस्या अथे याय् थथे याय् मन्त, नुगः भारा भारा मिना वल,.....सोमा तोफी थें च्वना वल, निहले मास्ति वःगु पी हे मफुत, काचाक सोमा वां छ्या दुरुदुरु बले बिस्स्यु वन । वाउँरुवाः नं बले वना धा वन "आ छुयाय्गु का छन्त ?"

"छि यग्गु" भातह्वं छुं याय् मलाकं हे न न्यात मियागु त्या हे बले दुहाँ वल, मिखां छुं नं मखन प्राण.....प्राण हाहाँ पचि पचिया जूबले बलं बँय् कुतुं वल, झसंक वनं, खन भों बाला तिका तःगु वैद्यं निह स्वको भति भति लहाते कया नुगले बुलुं बुलुं बुइका व्यु धै थकुगु हाकु हाकु धागु वासः सिसि । ग्याना प्राण धका पुसामीयागु ह्वेसं भ्वोसुत । ह्व मस्यूह्व 'सत्य' यागु किपालु खना ला छु थें वं ।

च्वे गथे धया अथे हे शान्तगु मुना लखय चागःचा वांछे बले खल बल जुइ थें हे

रतनचिगु खुरु खुरुं गनं हे तःती मक्यंक फुना वना च्वंगु जीवने खल बल जुइक वाउँ खा सित, वया कलायागु खँला छखें ति, खँ लहाना व्यागु हे मखु, जि हे साप नुगः मछि । व थें भिम्ह ह्ये ला आ दै नं मखुत, लिपा वै नं मखुत । न्हागु ज्या व्वे मासां ए वाउँखा दाजु', छको धाय् व गा । जावा प्यपी जक बुँ बिया तयाह्न सें हे अथे; गुह्नं झिपी झिपी यागु खलं खः बिया तयापि पला हे तः वैगु मखु । वयागु बानि गनं श्वों थीं काय्का वया प्वत्तु पोँ पोँ पालि ज्वने थें सना थथे अथे धका द्वालुक खँ लहाना च्वनिगु छता जक साप हे मयः । बिहा मयानिबले ला वइत जिमिथाय् हे मातं कथाय् तया तयागु । बिहा यासेलि तिनि जिमि थाय् न्ह्योन्यसं हे च्वंगु चिकिचा खागु छें छखा न्याना च्वों वन । कलाह्न नं व थें हे साप भिं; छें जिवं तिवं याना विचा या । गनं गिनं बुँवा वनिबले “खापा सः छको न्यंना दिसँ न्हि भाजु” धया ताचा बिया थकै । नाकं ह्य नं मवं,—न्हावले खो सां उत्थें— बांला लां वुरि जुया वना च्वोंह्य । अय् नं वइत बिसनारां नं गबलें गबलें “वुरि जुइ धुंकल उलि हे धंग मरु” धै च्वनीगु ता । विशेष याना वया ह्य मवंगु अन जःखः च्वोंपिं मैजु पिनि साप हे लो वं मखा जुइ—प्यन्हु मपाक “तताजु, वुरि जुइ मसः ला की छु हाँइ” धका

न्यना च्वनिगु । “मैजु स्वया ला गुलिखे वुरि खाः वे धुंकल” अथे का, धै थें मती तया धाइगु मखा जुइ वं ।

वैगु तसकं तारिफ याय् लाइकगु बानि छता भातह्नाप न्हावले थाक थुक जूसा नं खँ ताहा जुइ थें च्वन धाय् व व काचा काचां पाली भोपू वनिगु । उकीं हे अमि न्हावले ल्वापु जूसां पलखं सिधः; अथे. मेपिनि थें निन्हु स्वन्हु त्रिना मच्चों । अजाह्नसँ भात मदुगु गुबले सह याय् फे, वाउँखा मदुबले स्वन्हु तक ला मुख्या जुया च्वन । ‘गुह्नसिनं बोक्सी दु बित का श्व’ धाल, गुह्नसिनं ‘नुगले तसकं धकिल जुलका श्व’ धाल । गुलि वैथ क्यन लंगु हे मखु । वया माह्न “छं छुं हे धन्दा काय्मो, जि म्हाय् म्हाय् हाला च्वन, गबलें गबलें ‘थजागु बखते वैह्य सु छ का धा……’” धका ल्वाय् थें हालिगु, अन ला हुल कुल जुया च्वन । अबले लाक जि वना रतनचिगु न्हाय्पने बुलुं भचा तसकं खःसां मखुसां धया—“ए रतन ताजु, ……वाउँखाः दाजुं सी उबले लहा छपा बुलुं ल्होना हल हँ स्थू ……।” वं ताल मखा जुइ ख्वाले रंग थहाँवल, मिखा बुलुं कन, नं वात—“अय् सा छु वैत मत्यवं सिथं यंकला ले ?” अले नुगःपा दादां प्राण……प्राण धका खवल । अन च्वोंपिं सकसिनं जित त्वलं स्वया च्वन ।

सफूयात

विद्यार्थी—कुञ्जबहादुर सिंह (त्रिचन्द्र कालेज)

पण्डित जनया धुकू ज्ञानया, जीवनया पासा जिमि नं मसिं फीगु भोंया पँ छ केवल पशुया, शिशुया लागी नं ।

वणिक्यात खः वस्तु छ केवल—लवः नय्गु छुं साधन खः

गधायत खः भार छ केवल, मस्य व निरक्षरपित छु खः ।

बर्मा क चैत्र पुन्ही

—श्रामणेर अगगधम्म

चैत्र पुन्ही बर्मिजतय् छगू तद्धंगु नखः खः,—न्हूगु वर्षया नखः । गथे झी खन्ति खः, अथे हे अमि नं थ्व चैत्र पुन्ही खः ।

बर्मा देशे स्वंगू सहर ततःधंगु दुः रंगून, मण्डले व मौलमीन । रंगून वर्तमान राजधानी नं खः । थन सुवर्ण चैत्य दु, “स्वेदगुं जेदी” नामं प्रसिद्ध जुयाचवन ।

सुवर्ण चैत्य (स्वोदगुं जेदी)

बृटिशं राज्य मयानिबले बर्माया राजधानी मण्डले सहर जुयाचवंगु खः । थन नं “महा म्रे मुनि” धैह्य सुवर्णया बुद्ध मूर्ति दु । बर्मा देशे दकसियावे तद्धंगु विहार व आपालं भिक्षु-गणपिं नं थन हे दु । भिक्षुपिं मध्ये धर्मकथिक व विद्वान्पिं नं यक हे दु । सम्पूर्ण त्रिपिटक ग्रन्थ लवहँते किया तथा तःगु सहर नं थ्व हे खः । भिक्षु विद्यार्थीपिनिया लागी थन विद्यालय दु, गुगु विद्यालयं अमित शिक्षा अनुसार उपाधि नं बीगु या ।

मौलमीन सहरे “न्याइतले” धैगु चैत्य दु । थन आपालं तलईत* दु । थ्व सहरे ति नय्गु चोजबीज बर्मा देशे मेथाय् गनं महु । थ्व सहरयात बर्मा देशया अन्नया भण्डार धासां ज्यू ।

दँय् छकः थ्व स्वंगू सहरया देवस्थले मध्यपिं बर्माजत सुं हे दै मखु । गुलिं वर्माजत थ्व सहरे वना नखः माने या वनी । नखःया अर्थ झी व इमि उत्थें मजू । पञ्च, अष्ट, दश

शील कया दान धर्म याय्गुयात हे इमिसं नखः तथा भवे धका धाई ।

चैत्र पुन्ही छगू सप्ताह न्ह्योनिसें बालक बालिका, युवक, युवती, बूढा बूढी सकलें लखं छाका ह्विती । भारतीयतय् थें लखय् रंगतय्गु चलन इमि महु । केवल लखं छाका ह्विती ।

चैत्र पुन्ही खुनु इमि सम्बत् हिली । न्हापा लिपा मफुसां थुखुन्हु शीले च्वना धर्म यांना ‘नखः’ धका माने याई । सारा बर्मानिवासीपिं थःगुगु गुगु बिहारयात माने यांना च्वनागु खः उगु उगु विहारे दायकपिं वना विहार छगुलिं लखं सिला, हुइ मागु हुया, सफा याई ।

अष्ट, दशशील काइपिं सकलें पुन्ही न्ह्यथुखुनु बहनी विहारे वया शील कया बुद्ध पूजा अथवा गिलान पूजा यांना शीलकापिं सकलें विहारयागु धर्मशालाय् तुं चा च्वनी । व धर्म शालायात इमिगु भाषां ‘जया’ धाई । अर्थात् भिक्षुपिं च्वनीगु धर्मशालायात “च्यौ” (फुंजी च्यौ) व उपोसथपिं च्वनीगुयात “जया” धाई । बर्माजत निवास यांना च्वौं थाय् पत्तिकं थुजागु ‘जया’

*बर्माया खुगु जाति मध्ये छगू जाति थ्व न खः ।—लेखक

धैगु धर्मशाला नं दै ।

थःमेमेगु देशे लाना च्वंसां थ्व नखः माने मयापिं बर्मीजत सुं दै मखु । थ्व द्वितीय महा-युद्धं ग्यानां सारनाथे वया च्वोंपिं बर्मीजतयसं कुशीनगरे थ्व नखः माने यागु झी नेपालया छहानिह्व दाजुकिजापिसं नं खंगु दु । थुलि जक मखु, सच्छि दँ न्हापा आराकानं विस्यूवया थउं कन्हेया पाकिस्तान बरिशाल जिह्ला सुन्द्रवने मुसलमान तयगु पुचले दथ्वी च्वंच्वोंपिं आराकानिजतसें थउं तकं बौद्ध जुया बर्मायागु रीति थिति भेश व भाषा मतोतुसे हे जीवन हना च्वन तिनि ।

बर्मा लंका आदि बौद्ध देशे अष्ट दशः शील काइगु समये तुयूगु वस्त्रं पुनेगु नं छगू विशेष चलन दु । तुयूगु वस्त्रे छुं हाकुगुलिं कित कि शील पूर्णरूपं पालन मजू धैगु खँ सी दै । अर्थात् शील कया ययःथे सना ज्वी मज्यू, शारीरिक संयम नं पालन याय्माः धैगु थुकेया आशय खः ।

पुन्ही खुनु मागु नीची याना सकलें मुना शील कया, बुद्धपूजा यात्रा भिक्षुसंघपित जलपान याकी । अले थःथःपिनि जलपान कौला याइ ।

जलपान याय् धुन कि जप माला ज्वना थःथःथासे च्वना जाप भावना याना, भोजन याय्गु ई जुल कि श्रद्धां फुकुगु थःगु गच्छे अनुसार भोजन व्यञ्जन विहारे हया न्हाप्पां भगवान्यात भोजन छाया पूजा याना वई ।

थुलि सिधल कि भिक्षु संघपित भोजन याकी; थ्वयां लिपा अष्ट, दशशील कार्पित व अले विहारे च्वोंपिं मचातयूत भोजन याकी । ल्यंगु फूगोत व खिचां झंगलं नया फुकी । थःथःपिसं नया मफूगु अन्न व्यञ्जन हनी

कन्हेयात धका थया यंकेगु चलन थ्व देशया फूगोतयूके मदु । थ्व छगू गजवगु चलन खः ।

नयगु त्वनेगुया लालच बर्मीजतयूके उस्त खने मदु । फूगोतयूत जाकि इत्यादि कचिगु अन्न दान बीगु नं चलन मदु । कि ध्यवा बी, कि वूगु अन्न जा आदि बिया छुँ वा छछा नका छुँ * । झीथाय् थें जाति भेद छुं मदु । ख-जा बौद्धधर्मे जाति भेद मदु धका भगवान् बुद्धं धया विज्यागु वचन धम्मपदे दु । तर बर्मा निवासी हिन्दु ब्राह्मणपिसं नं जा इत्यादि पकान्यात जाति भेदया चिं धका माने मया । सकलें उपासकत भिक्षुपित ख्यले दुगु पदार्थ ज्वना विहारे धर्म श्रवण या वई । अले दानयाना वनी । सन्ध्या इले सकलें मुना गिलान पूजा, प्रदीप पूजा याना, मतकलः, मुई चम्पा आदि ब्वेका द्रलं द्रो खर्च याई । थुलि ला लंकाय् नं जूगु जिं मखना ।

पुन्ही सथखुनु उपोसथ च्वोंपिं सुथे पञ्च-शील कया सकलें थःथःगु छें वनी । थुखुनु अन्तिम दिन जूगुलिं थःथः त्वायापिं मिले जुया मोटर रिजर्भ याना, उके लःजागु ट्रंक तथा, मनूत जायूक च्वना, लँय् वकसित पचुकां छाकु छाकुं मे हाला थाय् थासे पत्तिकं मुना च्वोंपित नं लखं छाका वनी । थुखुन्दु ला धात्थें हे न्हाइपुसे च्वों । दृश्य स्वे लायक जू । थ्व बर्माया जुजुपिसं नं न्हापां निसें याना वया च्वंगु क्रीडा खः । च्वेगु खँ यक हे दनि, थउं यात थुलिनी ।

प्रिय दाजु किजा तता केंहेपिं झी सकल बौद्ध जनं नं लंकाय् बर्माय् थें न्हूगु वर्ष माने

*सविस्तर १०६८ पोहेला अंकया "बर्मा देश-यापिं मनूतयूगु श्रद्धा" धैगु लेख स्वया दिसं ।—ले०

यायबले जू महितुसे पञ्च अष्ट दशशील कया नखः माने यायगु आपलं बांला भिं खने दु । हानं गथे पाकिस्तान निवासी अराकानिजतसें सलं सः दँ तक मुसलमान जातिया बिचे च्वना नं थउँतकं थःगु हे देशयागु धर्म, संस्कृति, भेश व भाषा ज्वना च्वंगु खः अथे हे झीसं नं यायगु आवश्यक खः ।

दुःखयागु खँ खः कि थउँ झीपिं मध्ये थःगु भाषा मसःपिं, ब्वने मछापिं, थःगु भाषां खँलहाय् मछापिं व थःगु भाषाया सफू स्वेगुली

उस्त रुचि मदुपिं, थःगु भाषाया साहित्ययात अवहेलना पूर्ण दृष्टि स्वया छुं महत मवीपिं नं दत । थुकिया हेतु कि शिक्षाया अभाव खः, कि शिक्षाया अजीर्ण । उके आखुनु थःगु भाषायात जीर्णोद्धार याय् धका सना जूह 'धर्मोदय' यात झीसं नं धनं फुला जनं फुला, मनं फुला फुगु चागुलिं महत बीगु झी सकसियां परम फर्तव्य खः । अले धर्मोदयं नं झीगु धर्म व भाषायात पुनरुद्धार याय् फँ ।

सकल प्राणीपिं सुखी जुइमा ।

साहित्य सम्मेलन

—श्री आशाराम शाक्य

झीगु जीवने साहित्यया महत्व थुलि दु, उलि दु धका वर्णन याना सहगु हे मखु । जीवन सरस यायगु आधार हे साहित्य खः धयां अत्युक्ति ज्वी मखु । कारण—झीगु जीवन सुखयागु क्यवे ह्या च्वंगु स्वां मखु । थुकी जा अनेक कण्टकादि दयाच्वंगु हे दु । व कण्टकादि लिकायगु वासः केवल साहित्य हे जक खः । झी यदि धात्थे हे म्वाय् धैगु इच्छा दःसा साहित्यया उपासना नं अवश्य याय् माः । साहित्यया उपासना विना झीसं आदर्श जीवन प्राप्त याय् थाकु, फँमखु ।

झीपिं मनुष्य खः । अतः मनुष्य हे जुया म्वाय्माः । यदि थथे जुई योसा झीसं साहित्यया नं उपासना अवश्य याय् माः । साहित्यया साधारण अर्थ थव हे खः कि छुं गद्य वा पद्य मनुष्यया हृदय शान्त याय्त, मनोरंजन तथा नूतन सन्देश तथा च्वया तःगु भाषाया हे छगू उच्चरूप । थुकी मनुतयगु थागा मदुगु दुःख लोमंका बीगु शक्ति दु । ख्वया च्वोँहसित न्हीकेगु, न्हिला च्वोँहसित ख्वेकेगु शक्ति साहित्यया हे छगू विशेष गुण खः ।

छुं ज्या मयासें झीगु जीवन निर्वाह ज्वी मखु, तर ज्या यायबले झीत दुःसह दुःख वया हाय्का च्वोँ वे यो; हीमी चाय्का च्वोँ वे यो; अनेअनेगु म्वाग्वागु मानसिक दुःख बिया वें याना च्वोँ वेयो । अज्योगु बखते झीगु लहाती साहित्य रूपी ढाल दत ला, झी इमिगु लहाती वचे ज्वी, मखु सा फसं धू छफुति प्वीकः यनी थें न तुं झीत नं व दुःखतयसं अनथन मदय्क प्वीकः यन्का बी ।

साहित्यया विषये भारतया छह कवि 'दिनकर' यागु विचार स्वैदिसँ—'गुबलेतक मनुत कल-कारखाना अड्डा आदि स्थानं पिहाँ वया थःगु ज्याया रूक्षता खना दिक् जुया सजल आकाशपाखे स्वेगु छगू प्रवृत्ति वैके दैच्वनी, गनतक मनुतसें थःगु शरीरयात माक सामग्री दय्के धुंका नं मन तृप्त याय्त छुं कायगु इच्छा याना च्वनी, अनतक वैत साहित्यया आवश्यकता दया च्वनीतिनि ।' यदि साहित्यया महत्व थथे मजूगु जूसा कालिदास, सेली, रवीन्द्रनाथ थें जापि ततःधंपिं कवितसें कविता च्वया थःगु जीवन

फुकी मखु । अमिगु कविताय् दरिद्र मनयात धनी याय्गु, दुःखी मनयात सुखी याय्गु, रोगी-यात निरोगी याय्गु, दुष्टयात साधु याय्गु अनेक शक्ति दु । यदि थुजागु शक्ति इमिगु कविताय् इमिगु साहित्ये मदुगु जूसा विश्वे इमिगु सुयश रूपी शरीरं कदापि हे अमरपद प्राप्त याय् फे मखु । थुलि बाहेक इमिगु रचनाय् जीवनयागु कट्टु अनुभवं याना कर्तव्य पालनं विमुख ज्वी धुंकूगु मनयात हेका छेगु शक्ति नं दु । कर्तव्यं वा प्रतिज्ञां च्युत ज्वी त्योंह महाराणा प्रतापयात हानं कर्तव्य पथे दृढ़ याय्गु ज्या पृथ्वाराजया कवित्व शक्ति हे यागु खः । थथे हे मेमेगु न उदाहरण बी फु ।

“भाषा मदुसा जातीयता दै मखु” धैगु उक्ति प्रचलित हे जुया च्वंगु दु । थुकीं स्पष्ट खने दु कि छगू राष्ट्रया उन्नति अवनति वैगु भाषाया उन्नति अवनती नं निर्भर जू । यदि

गुगुं राष्ट्रं थःगु सर्वतोमुखी विकास याय्गु इच्छा यात धासा वं भाषाया नं उन्नति अवश्य याय् माः । भाषाया उच्चरूप साहित्य खः । अतः साहित्यया बृद्धि व उन्नति हे भाषाया नं उन्नति जुयाच्वन ।

आपलं लेखकया थःगु रचनाया गुण दोष विषयक धारणा भ्रम पूर्ण जुयाच्वने यः । थःगु दोष थह्वं मखना च्वनीगु हे आपा सम्भव दु । रचना थःगु हे लागी जक नं मखु, सकसियां लागी खः । थःगु रचनाया विषये सकसियां राय सीकेत साहित्य सम्मेलनं आपलं ज्या ब्यू । हानं थुकें याना लेखक वर्गया उत्साह नं बृद्धि जू थुजागु हे कारणं प्रायः हरएक भाषा साहित्यया उन्नतिया लागी छगू न छगू संस्था वा सम्मेलनया सृष्टि जुया च्वंगु दु । अतः झीगु लागी नं थ्व छगू आवश्यक खँ खः ।

पासापित

हे प्रिय मित्र, वने झी न्ह्यांसा पर उपकारगु ज्याया वने वा,

फुक मुना झी विश्व बन्धुया सेवक झीपिं जू वने वा । जगया सेवा यायां झीपिं सकलें जीवन ज्योति पिकावने,

वत्सापासा

झीगु लेख

व्वीमा झीके न्हूगु विचार वसन्त वृक्षे चुलि जा थें फाय्मा लेखं अमर स्थान ग्रीष्मं ताहा दिन का थें । न्ह्याय्मा प्रतिदिन रचना-धारा वर्षाया बाः वो खुसि थें

—विद्यार्थी गुणनिधि (द्वार स्कूल)

वा प्रिय पासा, झीपिं व्याकं सदाचारया पथ मामां वने ।

मानव झीपिं निन्हुया लागी थांगा मदुगु थ्व संसारे, थुलि याय् मफुसा झीगु थ्व जीवन खां थें खः वनया झाले ।

विद्यार्थी—सिद्धिलाल श्रेष्ठ (त्रि-चन्द्र कालेज)

ज्वीमा उज्वल झीगु लेख शरदू रात्रिया तिमिला थें । बीमा मज्जा नव लेखं हेमन्ततुं निभालं थें हाय्मा झीगु फुक अज्ञान शिशिरं तरुया हः हा थें ।

श्रीराम कृष्ण मठे छको

—श्री रूपरत्न उपासक

जिपिं छन्हु रामकृष्ण मिसिन छको स्वय
धका कलकत्तां हावड़ा वना । हावड़ां ५४ नंबरगु
बस अन वनिगु जुया च्वन । जिपिं नं उकी
च्वना वना । बिलोर बजार पुलाः वनाः मठ
(मिसिन) वनेगु लेँ लाक तयाः थकल । अनं
३४ मिनेट ति वनेव मठया स्कूल, कलेज,
साइन्स स्कूल आदि खने दत । व पुलाः वनाः
जिपिं मठे दुने थ्यन । मठ साप सुचु, देगः
नं बाहेलाः छुं काला कुलु सःमदु । थाय थासे
देगःया के “लाकां तोताः झासँ, हला याना
दीमते” धका च्वयातःगु दु । जिपिं दकले
न्हापा लाक व मठया पूर्व पाख्यर न्ह्यानाः
च्वंगु हुगलीया सिथे दयका तःगु मोल्हीगु व
नांचाय् च्वना वनेगु घाटे वना । घाट अपाय्चो
बांलाः सफा मजू । अनं नांचाय् च्वना दक्षिणेश्वर
वनेगु हँ । वयां च्वे झोलाक दुगु देगः मध्ये
दकले दक्षिण पाख्यर स्वामी विवेकानन्दया मन्दिर
स्वामीजुया व हे भव्य मूर्ति दुरु ल्वहँयागु दयकाः
तःगु । स्वे हे नंवानाः छुं उपदेश बीथे च्वं ।
अन छम्ह मनू लुखाया न्होने ध्यान यानाः
च्वन । वयां उत्तर पाख्यर मातृमन्दिर, गुकी
स्वामी रामकृष्ण देवया धर्मपत्नी श्री शारदाया
तस्वीर ब्वयाः तःगु, उकी बांलाक कापःया पतासि
हित्तु हिनाः तःगु, वया के स्वां ब्वया, धुं च्याकाः
तःगु, छख्यर कुने मेगु न्हूगु वसः जुच्छि नं
खायाः तःगु दु । व कथां स्वेबले धात्थे हे अन
मांया कथा ज्वी धया थें मने वइगु । वयां
उत्तर पाख्यर ब्रह्मानन्द स्वामीया मन्दिर, उकी
नं अद्य हे दुरुल्वहँया मूर्ति तया तःगु दु ।
वयां उत्तरे भचा तापाक हे थौं कन्हे स्वामीत
च्वनेत दयका तःगु निखा छ्येँ स्वाक दु ।

छखा छ्येँ कुने अनेक चित्र ब्वया तःगु विश्राम
गृह, स्वामीत च्वनेगु कथा व तले विवेकानन्द
स्वामीया कथा थें फुक्क खाता, लासा, झूल, खराब
आदि तयाः छायपा तःगु, स्वामीजुया चित्र तः
पाःमछि दु, छपा चित्र लासाय् हे तया तःगु
दु । मेगु छ्येँ कुने भुतू, तले देव देवता चित्र,
रामकृष्ण देवया रंगीन चित्र व जिपिं वना
खुनु छम्ह ध्यानावस्थित स्वामी नं दु । जिपिं
वागु घंटाति च्वना व अथेँ तुं । वयां नैऋत्य
दिशाय् मठया मुख्य मन्दिर दुरुल्वहँतं मियाः,
ब्याक सिमन्ट दयकाः तःगु । उत्तर दक्षिण
ताहाकः छगू प्रकारं सारनाथया मूल गंधकुटी
विहार थें । दुने स्वामी रामकृष्ण देवया दुरु-
ल्वहँया शान्तमूर्ति, स्वे हे “ग्याय् मो ग्याय्
मो” धका भलसा विया च्वम्ह थें मुसु मुसु
न्ह्यू । अनतुं च्वनाः ख्वाः स्वयाः च्वने धया
थें च्वं । अनं दक्षिण पाख्यर न्होने आफ्रीस
आदि यानाःतःगु छ्येँ । गनं वेटीं रूम, गनं
आफीस । थुलि चाःहिला जिपिं हानं व हे
दक्षिण पाख्यर च्वंगु स्वामी विवेकानन्दजुया
मन्दिरया सत्तिक च्वंगु विद्या मन्दिरे वना, अन
आखःया नाप अनेक शिल्पकला नं स्यनिगु खनी ।
अन तयार जूगु जक माल ताल ब्वया तःगु
छगू सोरूम (बही) दु । योसा पसले थें न्याय
नं ज्यू । अन फुक चाःहिला स्वया । अनेक
सफू, अनेक थाना कापः, सिया माल ताल,
न्ह्यबःसा, थलबल आदि दु । तर व मठया
विशेषता अनया शान्त वातावरण व अनया कर्म-
चारीतय् नम्र स्वभाव । न “पैसा चढाओ”
धयागु सःदु, न “फूल लीजिये” धयागु हला,
न्ह्याथाय् स्वःसां मुसु मुसु न्ह्यूख्वाः । साधुत

ला साधु हे जुल, साधारण छम्ह ध्वकेया नं उलि हे नायूगु वचन । धाःगु खँ वं स्यूगु स्यूखतं तुरन्त कनिगु, मस्यूगु हुंकन न्यना दिसँ धका क्यनिगु । गुलि बांलागु चाला, थव चाला प्रत्येक तीर्थस्थान,

देवदेवालयया पन्ना पुजारी आदि कर्मचारीपिसं नं स्यना काःसा भारतया मन्दिर मन्दिर स्वर्ग हे तुल्य ज्वीगु खः ।

+ + + +

साहुनीया ह्युतु

—विद्यार्थी कृष्णदास ताम्राकार 'त्रि-पद्म-विद्याश्रम'

[ललितपुर नागवहालया पब्लिक स्कूले थउँ कन्हे सप्तम श्रेणी—ब्वना च्वाँह्य छह्य विद्यार्थीयागु थ्व रचना खः । । मेमेपिं विद्यार्थीवर्गं नं पाठ न्यंकेगुया नाप नापं च्वेगुली नं थथे हे मिहेनतयाइ धेगु आशा दु । कहानी जीवनया वास्तविकतां युक्त जू, बांला — सं०]

थडँ श्री पंचमीया दिन । जिमि साहुया छँ भ्वे न्या । जिमि बा ला ह्यीगंसिसें भ्वजे च्वाँ झाया च्वंगु । न्हिने ज्यापुं भ्वे धा वल । पाँच बजे ती किजा नं ब्वना जि भ्वे वना ।

मन मदया वल । अथे थथे याना भ्वे नय् सिधल । अनं कुहाँ वया । किजां बायात सःतके छ्या । बा झाल । ख्वा खिउँसे च्वंका फुक्क खँ कना । बा पत्या हे मजू । धै दिल—
“अथे नं धाइ ला ।”

झो झो च्वना भ्वे नया च्वना । जिमि साहु चाहिला विचा या झाल । जित खना साहुं धैदिल ‘अय्, छिमि कका छह्य मखना ग्व ?’ जि कःसिपाखे लहातं क्यना धया—‘अन दु’

जि धया—न्यना स्वै दिसँ रे मेपिके । थुबले हे जि लकां काय् लोमंगु चाल । ‘अय् लकां’ धया जि तले वना, बा नं लिस्सें झाल । साहुनी अन हे मोतने नाप लात । बा नं न्यना दिल । थथे खँ जुया च्वँ च्वाँ साहु नं थ्यन । न्यना दिल “छु हाला च्वनागु ?” बा नं फुक्क खँ कना धया दिल—मचातय् नुगले स्याकूगुलिं जक न्यनागु । साहुनीयात साहुं न्यन—खःला, छँ अथे धया ला ?

‘ए, आशा असल हे जुल का ।’ साहु लिहाँ झाल ।

“जि जा सत्य सत्य अथे मधया । धयागु दःसा छि स्याना हत्या ।”

भचा जायका साहुनी झाल । साहुनी नं निक्कः स्वकः जिमि किजायात जक स्वया दिल । मनी वे वं भुनु भुनुं हाला धैदिल ‘व गणेशचा छह्य जक सःतां किजाह्य नं गनं थ्याकः वल ! थडँ भचा स्वे मफुत कि ला.....’ हानं मेपिं निह्य स्वह्य लिसे नं थथे हे हाला दिल । जि ला धात्थे हे नुगले स्यात । सितिकं भ्वे वयागु धे जुल । साहुनी ज्यापुयात व्वाबी धका कहाँ वन ।

“व मचात जि हे सःतके छ्यागु खः ।” भले साहुं बायात न्यंका धै दिल—म्वाल थ्व खँय् चित्त दुखे याय्गु छाय् । मिसात धयापि साप हे अप्पो । मागु खँ छखें छखें, म्वागु मदुगु खय् खँय् पाता पाता हाला जुइ ।

खु दँ दुह्य किजाया ला छु, छुं स्यूगु मस्यु, यावँक नयावं च्वन । जि ला नय् हे

असदृश-दान

—भिक्षु अनिरुद्ध

गृ समयस भगवान् बुद्ध देश भ्रमण यायां न्यासःम्ह भिक्षु परि-वारपिं नाप जेतवन महाविहारे द्वाहाँ बिज्यात । उगु समाचार जुजुं सीकाः, विहारे वना शास्तायात निमंत्रण याणाः कन्हे खुन्दु आगन्तुक (=अतिथि) दान वियगु जोरे याणाः, “जिगु दान स्वःवा धका नगरे घोषणा यात । प्रजागणपिं सकलें वयाः जुजुया दान वस्तु स्वयाः कन्हेखुनुया लागी शास्ता-यात निमंत्रण याणाः, जुजुयासिनं बांलाक दान वस्तु जोरेयाणाः, “जिमिगु दान नं स्वः बिज्याहुँ” धका जुजुयात समाचार छत । जुजुं इमिगु दान वस्तु खनाः, “थुमिसं जिगु दान सिनं तच्चोज्वीक दान बिल । कन्हे हानं जिं दान बिये” धकं कन्हे खुनु प्रजापिनि दानया सिनं बांलाक दान वस्तु ज्वरेयाणाः दान बिल । प्रजापिसं खनाः हानं कन्हेखुनु वयासिनं तच्चोज्वीक दान ज्वरेयात । थुगु प्रकारं त्यका त्यकयाना दान व्यू व्यू, जुजुं, प्रजापिन्त बुके मफुत । अनंली खुकोया खुसि प्रजापिसं सच्छिदुगं दोछिदुगं बदेयाणाः, “थुगु दाने थ्व चीज छता मदुका” धकं धाय् मफयक. दान ज्वरेयाणाः दान बिल । जुजुं खनाः “जिं कन्हे थुमियासिनं वदे-चदेज्वीक दान बिये फे मखुत, जिं म्वाना च्वनाया छु प्रयोजन” धकं उपाय चिन्तना यायां श्रीशयने गोतुल ।

थनंली वसपोलया महारानी मल्लिकादेवि न्होने वयाः—“छाय् महाराज ! थथे ग्वतुला च्वना बिज्यानागु ? छलपोलया इन्द्रिय नं क्कान्त जुयाःच्वथें च्वं” धका धाल । जुजुं वयात उगु खं कन । अले मल्लिकादेवीं जुजुयात विन्तीयातः—

“भो महाराज, चिन्तनायानाः बिज्याय मते । गर्थिज्याम्ह पृथ्वीवीरया ईश्वर जुयाः च्वंम्ह जुजुयात प्रजापिसं दानबियाः त्याकाकाःगु थ्वहे छको घाहिक न्हापा गषलें स्वये नं मनं न्यने नं मनं । जिं छलपोलया दान ज्वरेयाणा बिये” धकं सुनानं मब्यूगु असदृश दान वियगु इन्तजाम याय् धकं थथे विन्ती यात—

“महाराज ! भिगु शालमाया सिं व सिपुति न्यासःम्ह भिक्षुपिं छचाखेलं न्ह्यं क मण्डप छगू दयके व्यु । मेपिं सोवैपिं प्रजापिं पिने खुल्ला थाय् च्वनी । न्यासःपा श्वेतछत्र दयकेव्यु । व ज्वनाः न्यासम्ह किसिं न्यासःम्ह भिक्षुपिं कीका च्वनी । च्यागू जूसां झिगू जूसां लुँया दोंगाचा दयके व्यु । व जुलसां मण्डपया दथुई च्वनी । निम्ह निम्ह भिक्षुपिनि दथुई छम्ह छम्ह क्षत्रिय कुमारपिं पंखा ज्वनाः, निम्ह निम्ह भिक्षु-पिं पंखां गाय्का च्वनी । मेपिं क्षत्रिय कुमारीपिसं हला छुक्को छुक्को सुगन्ध जल फयाःयंका लुँया दोंगाचाय् पोंक्ययंकई । उमि मध्ये गुम्हं गुम्हं क्षत्रिय कुमारीपिसं वँचुगु पलेस्वाँया दले ज्वनाः; लुँया दोंगाचाय् मुना च्वंगु सुगन्ध जलयात सतुसंकाः बास वयका च्वनी । प्रजापिंथाय् क्षत्रियकुमारीपिं गनं वई, न श्वेतछत्र हे दई, न किसि । थुगु नकसां प्रजापिं पराजय याय्फई । थथे याणा बिज्याहुँ महाराज !” धकं निवेदन यात ।

जुजुं, “साधु महारानी, छं कल्याणगु हे खं कन” धकं वं धाःथें हे सकल सार्जाम् ज्वरे याकल । छम्ह भिक्षुयात किसिछम्ह मगात । अले जुजुं मल्लिका देवीयात धाल—“हे प्रिय, छम्ह भिक्षुयात किसि छम्ह मगात गथे याय्गु ?”

न्यासःह किंसि नापं मदुला ?”

“दु देवो, दकले ल्याय्म्हचाम्ह छम्ह तसतं हारांम्ह किंसि जुयाच्चन । व, भिक्षुपिं खनेव वाःफय वइ बले थें ग्यानापुसे च्वंक तित्ति न्हुया सनी ।”

अले मल्लिकां विन्तीयात—“महाराज, जिं व किसियात छत्र ज्वंकाः तयगु थाय् स्यू ।”

“गन वैत तयगु अले ?”

“आर्य अंगुलिमाल स्थविर याथाय् ।”

जुजुं अथे हे याकल । अपाय् सतं दुष्टम्ह किंसि जा वसपोल अंगुलिमाल स्थविरया न्ह्याने जूभले, न्हिपुं छपुं कले दुत छ्याः न्हाय्पं निपुं क्के लथ्याना, मिखा निपुं तिसिना फिरिक्क हे मसंस्ये च्वंच्वन । आपालं महाजन-पिसं थपाय् सतं हारांम्ह किसियात थज्यागु आकार खनाः आश्चर्य चायाः, अपाय् सतं तःधगु दानया महत्व छुं मस्वसे किसियात जक स्वयाः च्वन ।

जुजुं बुद्ध प्रमुख भिक्षुसंघपित थगु लहाति हे भोजन तर्पन याय् सिधेका शास्तायात वन्दना यानाः—“भन्ते, थुगु दानाग्रस कप्पिय (भिक्षुपित ज्या ख्यले दुगु) वा अकप्पिय (भिक्षुपित ज्या ख्यले मदुगु) भाण्ड ब्याकं छलपोलयात हे चहे यानागु जुल” धकं विन्तीयात । उगु दानस, छन्हुं हे परित्याग याःगु धन झिं प्यंगू कोटि जुल । शास्तायात श्वेतछत्र, फे तुयगु आसन, लियनेगु फुंग व तुती दीकेगु सिपु—थुपिं प्यंगुलि अनर्घगु वस्तु जुल । हानं लिपा थुगु प्रकार बुद्धयात दानवियगु समर्थदुपिं सुं मन्त । उकिया निम्ति हे उकियात ‘असदृशदान’ धकं प्रख्यात जुल । व दान जुलसां छम्ह बुद्धयात छको हे जक प्राप्त जुई । सकभनं मिसातयसं हे जक दानया इन्तजाम् याइगु जुल ।

जुजुया जुलसां काल धम्ह व जुण्ह धम्ह निम्ह मंत्रापिं दयाच्चन । इपिं मध्ये कालं चिन्तना यातः—

“अहो ! राजकुलया परिहानि ! छन्हुं हे झिंप्यंगू कोटि मल्लि धन व्यर्थे फुकल । थुमिसं थ्व दान नया वनाः मज्जां ग्वतुला न्ह्यो वयकई । अहो, राजकुल नाश जुल !”

जुण्हं चिन्तना यातः—“अहा ! जुजुया दान अत्यन्त तःधं ! जुजु मखुपिसं थर्थिज्यागु दान गबले वो फई ? थथे दान यानाः सकल-सत्त्वपित पुण्य तोताब्युपिं मेपिं सुदै ? अहा ! जिगु भाग्य ! थर्थिज्यागु दानयात जिं पुण्यानु-मोदन याय् दन ।”

शास्ताया भोजन याना बिज्याय् सिधेव, भुक्तानुमोदना याकेत जुजुं भगवान्या पात्र लहाती काल । शास्तां थथे चिन्तनयानाः बिज्यातः—

“जुजुं जुलसां तच्चातं खुसी वाःवोथें महा-दान बिल । महाजनपिसं चित्त प्रसन्न यानाकाय् फुला मफुला थें”

भगवानं व मन्त्रीपिनि चित्तयो खँ सीका बिज्यानाः, “यदि जिं जुजुया दानयात योग्य ज्वीक अनुमोदन यात धाःसा, काल मंत्रीया छ्यो न्हयकूदला वनी । जुण्ह मंत्री स्रोतापत्ति फले च्वं वनी” धका सीका बिज्यानाः, कालयात अनुकम्पा दया तयया निम्ति, थर्थिज्यागु महान-दान वियाः च्वंम्ह जुजुयात प्यंगू पद दुगु गाथा धालसां सिल छपु जक आज्ञाजुयाः आसनं दनाः विहारस ल्याहाँ बिज्यात ।

भिक्षुपिसं अंगुलिमाल स्थविरयाके न्यनः—

“गथे खः आवुमो, अर्थि ज्याम्ह दुष्टम्ह किंसि कुसांकोका च्वंमले छ मग्याना ला ?”

“मग्याना आवुमोपिं”

इमिसं शास्तायात विन्तीयातः—“भन्ते, अंगुलिमालं मखुगु खँ लहात ।”

शास्ता, “भिक्षुपिं, अंगुलिमालं मखुगु खँ लहाःगु मखु । व मग्यागु पक्कां खः । क्षीणाश्रव ज्वीधुंकुपिं पुरुषपिं मध्ये जेषु जुयाः च्वंम्ह जि पुत्र थें ज्याम्ह भिक्षु ग्याइ मखु” धकं धयाः धम्मपदया ब्राह्मण वर्गे थुगु गाथा आझाजुयाः विज्यातः—

“उसभं पवरं वोरं महेसिं विजिताविनं ।
अनेजं नहातकं बुद्धं तमहं ब्रूमि ब्राह्मणंति ॥”

“निर्भोतम्ह, श्रेष्ठम्ह, वीरम्ह, महर्षिम्ह, मारयात त्याकेधुंकुम्ह, स्थिरम्ह, कुश मदुम्ह व प्यंगू सत्ययात बोधजुम्ह व्यक्तियात जि ब्राह्मण धाये ।”

जुजुया मने नं आकुल जुयाः थथिंज्यागु परिवारपिं नाप दान बियाः च्वनाम्ह जितः योग्य जूगु मुक्तानुमोदना (दान सिधयव बियगु आशि-वाद् कथा) याना विमज्यासे गाथा छपु जक व्वनाः दना विज्यात । “जि शास्तायात योग्यगु दान मब्यूसे अयोग्यगु दान बीलात ज्वी अथवा कप्पियगु वस्तु दान मब्यूसे अकप्पियगु वस्तु दान बीलातला छु थें” धकं मती विष्मात् यात ।

“शास्ता जिखना तंचाया विज्यात ज्वी, न्ह्याम्हसित जूसां दानयात योग्य ज्वीक अनुमोदन जा याना हे विज्याय् माःगु खः” धका विहारे वनाः शास्तायात वन्दना यानाः थथे विन्ती यातः—

“गथे खः भन्ते, जि छलपोलयात दान बिय योग्यगु वस्तु दान मबिल ल्या ? अथेनं मखुसा दान बिय अयोग्यगु वस्तु दानं बिलला ?”

“श्व छाय् न्यनागु महाराज, जि छिमित योग्यमजूगु अनुमोदन याना ला । छिमिसं योग्यगु हे दान बिल । श्व असदृश-दान धैगु छम्ह

बुद्धयात छको हे जक प्राप्त ज्वी । हानं श्वथें ज्यागु दानबिय गबलें फई मखु ।”

“अथे जूसा भन्ते छाय् जिमिगु दानयात योग्यज्वीक अनुमोदन याना मविज्यानागु ?”

“परिवारपिं शुद्ध मजुगुलिं महाराज !”

“भन्ते ! परिवारया दोष छु दु ?”

थनंली जुजुयात शास्तां नं निम्ह मंत्रीपिनि चित्तया खँ कना विज्यानाः, कालया उपरे अनुकम्पा याना अनुमोदन बांलाक मयानागु धका कना विज्यात ।

जुजुं जुलसां कालयात सःताः—“धाथें नं खःला काल, छं थथे चिन्तना यानागु” धका न्यनाः, “धाःथें खः” धाःगु न्यनाः, “छंके च्वंगु छुं वस्तु नं मकासे जि काय् कलापिं नाप जि थःगु वस्तु फुका दानबियां छन्त थुलि मछि छु पीर जुल ? जि बियागु दान छं हे ब्यूगु ज्वीका ! जिगु देशं प्याहाँ हुँ” धकं देशं पितिना छेत । जुणहयात सःताः—“छं थथे चिन्तना यानागु धाःथें खःला ? धका न्यना, “खः” धायवं, “साधु पाजु, जि प्रसन्न जुय धुन, छं जिगु परिवार समेत राज्य कयाः, जि ब्यूथें हे हानं न्हयन्हु तक दान ब्यू” धकं न्हयन्हु तक राज्य तोता बियाः, शास्तायात थथे विन्ती यातः—

“स्वया विज्याहुं भन्ते, बाल धैपिनि स्वभाव जि थज्यागु नकसां बियागु दानसप्रहार (चोट) नकल ।”

शास्तां नं, “खः महाराज, बाल (=मूख) धैपिं, मेपिनि दानस अभिनन्दन याय् मफयाः दुर्गतिस वनिपिं ज्वी । धीर (=पण्डित) धैपिं जुलसां मेपिनि दाने नं अनुमोदित जुयाः स्वर्गस वनिपिं ज्वी” धकं धयाः थुगु गाथा आझा जुयाः विज्यात ।

“नवे कदरिया देवलोकं वजन्ति,
बाला हवे नप्पसंसन्ति दानं ।
धीरो च दानं अनुमोदमानो,
तेनेव सो होति सुखी परत्थाति ॥”

“तःसकं नुगःस्यापि देवलोके वनी मखु,
बालतयसं दानयात प्रशंसा याइ मखु । धोर,
पण्डिततयसं दानयात प्रशंसा यानाः, उकिं हे

परलोके सुखी जुई ।”

धर्मोपदेश सिधःगु बखते जुण्ह मंत्री
स्रोतापत्ति फलस प्रतिष्ठित जुल । अन मुनाः
च्वंपिं परिषद्पित नं उपदेश सार्थक जुल । जुण्हं
स्रोतापन्न जुयाः न्हयन्हु तक जुजुं थें हे दान
बिल ।

असदृश-दानया कथा समाप्तम् ॥

नु

—श्री धर्मप्रभा उपासिका

नु रे नु हे पासापि, आखः झीसं सयूके नु रे
विद्या ब्वना ज्ञानी जुया सुखी झीपिं जुय नु रे ।
अविद्याया अन्धकार नाश झीसं याय नु रे
विद्यायागु बांबांलागु लँपु झीसं दयूके नु रे ।
जन्म दाता मां ब्वापिनि सेवा झीसं याय नु रे
दुगु गृह कार्य झीसं मिले जुया याय नु रे ।
दाजु ततापित झीसं मान तया जुय नु रे
किजा केंहेंपिन्त झीसं सेने कने याय नु रे ।
न्हापांनिसें मभिपिनि संग झीसं तोते नु रे
भिगु विद्या ब्वना झीसं सदाचारे च्वने नु रे ।
दया च्वँक प्राणीपिन्त मैत्री झीसं तय नु रे
सम खना मिले जुया सुखं झीपिं च्वने नु रे ।
विद्वान् जनपिनिनापं सङ्ग झीसं याय नु रे
सुमङ्गतं सुमार्गया अन्वेषण याय नु रे ।
ज्वीमा दक्क प्राणी सुखी मनं वाणीं धाय नु रे, नु०

ज्वलापासा

१०७०

सम्पादकीय

सम्पादकया निष्ठुरता

निष्ठुर ज्वीगु भिंगु खँ मखु । तर गुबलें गुबलें लोकया दृष्टी निष्ठुर ज्वीगु अवस्था सम्पादक वा थथे हे थःगु ब्वहले उत्तरदायित्वया भार आपलं दुपिनिगु सन्मुखे बराबर वे यः । अनेक लेखकवर्ग 'धर्मोदय'या प्रति प्रेम तथा श्रद्धा तथा गुलि गुलि परिश्रम याना लेखत छ्या है च्वना दीगु दु । अनुभवी लेखक महानुभावपित छ्वा धाय् मागु खँ छुं हे मदु । विशेष याना न्हूर्पि उकेसं नवयुवक लेखकवर्ग थह्वं चःति नाना हाय्का बह्वं छगू निगू लेख तयार याना चिटी वा मनूद्वारा सम्पादकया थाय् बिया है । लेख बिया छ्या भचा जाय्का वा कन्हे खुनु-निसें हे आगामी पत्रे थःगु लेख नं छापे जुया वोगु स्वे हथाय् जुया वै । गुलिखे लेखकं छ्वा लेख बिया छ्यागु वोन्हु दत थोन्हु दत धका पतिचा नं नी (ल्या खाय्) धुंकी । अथे थथे याना बाछि लच्छि बिना वनी, पत्र पिहाँ वै । हथाय् चाचां पत्र पुइका स्वै, सूची पृष्ठे स्वै, थःगु लेख दै मखु । मन छकलं हे हिस्स ज्वी । अले मेगु लेख बांलाक स्वेगु इच्छा हे दै मखु । नव लेखकया नुगले विशेष याना उवले अज तच्चकं घा जुई गुबले मेमेगु ज्या खँय् थः समान वा थःस्वया भचा के लाना च्वोंह्व पासायागु नं लेख धासा दयाच्वनी, तर थःगु मदया च्वनी । थुगु प्रकारं गुलिखे नव लेखक-पिनि नुगले स्याकेगु ज्या सम्पादकं बराबर हे याना च्वनी, याय् माला च्वनी । झी थ्व 'धर्मोदय' थें जागु गुगुं भाषाया न्हुन्हूगु पत्रया सम्पादक द्वारा छ्वा थुजागु निष्ठुर ज्या झन हे अप्पो जुयाच्वनी ।

लेखकपिनिगु थ्व हार्दिक वेदनाया अनुभव मदुह्व सम्पादक शायद सुं दै मखु । प्रायः हरएक सम्पादकं थः न्हू लेखक तिनिगु समये थह्वं नं थ्व हे दुःख नया वै च्वने धुंकी । मांया प्वाथंनिसें सम्पादक जुया वोपिं ला शायद हे सुं दै । थः नवलेखक जुत्तले थःगु लेख प्रकाश याना मव्यूपिं सम्पादकपित थह्वं गुगु शिकायत याना वैच्वनागु खः, थः सम्पादक ज्वी बले वहे ज्या मेपि न्हू लेखक प्रति थह्वं याय् माला वै । थ्व वास्तविक स्थितिया बांलाक अनुभव वा हृदयंगर नवलेखकपित नं याके अःपु मजू ।

'धर्मोदये' प्रकाश याय्गु अभिलाषां नव लेखकगण द्वारा वै च्वंगु लेखत पँ पँ दु । तर व्याकरण जक भिका बियां गागु वा ख्वा छकः सिका बिल कि मस्तय्गु ख्वा थें यच्चुसे क्यात्तुसे च्वनीगु लेखत उस्त खने मदु । सम्पादकया नामं वै च्वंगु चिटी पत्रया अध्ययन यात धासा आपलं पत्रया सारांश थुलि हे पिहाँ वै— "भति भति स्यों थाय् भिका, थ्व लेख आगामी अंके पिहाँ वै धैगु आशा दु ।" तर गुलिखे नव लेखकपिनिगु वसन्तया क्यव थें बांलागु थुजागु आशायात सम्पादकया कर्तव्यया निष्ठुरतां याना थ्वपू थलं नया बी ।

ख ला नव लेखकपित नं विशेष रूपं उत्साह बीगु ज्या धर्मोदयं न्हापांनिसें हे याना वै च्वंगु दु । उदाहरणार्थ दच्छिं वा झिस्वंगू अंक तकं जम्मा ७७ह्व लेखकपिनिगु रचना धर्मोदये पिहाँवल । उलि मध्ये २१ह्व लेखक सज्जनपिं हे जक स्थायी लेखक धाय् लोपिं दु । अज धाय् साथ लेख बिया दी लापिं वा बीफुपिं ल्या ख्यात धासा १६ह्व अप्पो दय् थाकुई । थथे धाय्बले २१ : ५६ अर्थात् स्थायी लेखक

इहसिनं धर्मोदये थाय् काल धासा न्हूपि लेखक ८ हसिनंयागु अनुपातं थाय कया वया च्वंगु दु । नव लेखकवर्गं थव अनुपाते ध्यान बी अयोग्य मजू ।

थःगु मनयागु विशेष विशेष खँ लेखकं छुं छगू भाषाया शब्दावलिया बलं कलम व मसि द्वारा भवते व्यक्त याइ, चित्रकारं तूलिका व रंग द्वारा चित्रपटे व मूर्तिकारं चा ल्वहं वा सिँयागु सहायतां ज्याबः द्वारा वहे मनयागु खँ क्यनी वा कनी । थव छगू विशिष्ट कला खः । थुपि स्वंगू मध्ये नं लेखन कला ला इन हे गहन, इन हे महान् ।

थुजागु ज्याय् पिला, खुला, दच्छियागु परिश्रमं सफल ज्वी थाकु । तर थुकिया विषये विशेष याना लेखन कलाया (साहित्या) विषये

गुलि मिहेनत थहं याय् धुनी व गुबलें सिर्ति वनी मखु । लेख—थहं वियागु लेख थउँ छापे जुइमा वा कन्हे, तर थःगु मानसिक उन्नति—मनोभाव शब्दं व्यक्त याय्गु शक्ति ला प्रतिक्षण वृद्धि जुजुं हे वया च्वनी । अभ्यासं. अध्ययनं व प्रतिभां थःस्वया न्हापा लापिनिगु न्हापा च्वनी, लिपा लापिनिगु लिपा । थथे जुल धका सुं नव लेखकं नं हतोत्साह ज्वीमागु मदु । गुलि गुलि लेख ला धर्मोदयया नियम अनुरूप मजूगुलि हे नं अथे लिकुना च्वंगु दु । अतएव थउँ तकं थःगु लेख प्रकाश मजूनिपि लेखकवर्गं नं उत्साह मतो-तुसे लेखन कलाय् अभ्यास वृद्धि यायां यनेगु व धर्मोदयया उन्नतो नं सहायता वियावं च्वना दी धैगु आशा दु ।

समाचार

बुटौली विहार दान—

गत माघ महिनाया श्रीपञ्चमी खुनु बुटौल बजारे पद्मगर्भ-चैत्य विहारे प्रातकाले आपालं उपासक उपासिकापि वया पञ्चशील अष्टशील ग्रहण यात । अनंलि ६ वजेती भिक्षुसंघपि मुना विहार पनिस्था याय्या निरिति परित्राण पाठ याना विज्यात ।

तदनन्तर श्री बुद्धराज उपासक प्रमुख बुटौलवासी आपालं उपासकोपासिकापि मुना बुद्ध भापित विधि अनुसार. उपर्युक्त विहार प्यंगू दिशां विज्यापि भगवान् बुद्धया आर्य श्रावक भिक्षुसंघ-पित सकल्प याना परित्याग यात । भिक्षु शाक्यानन्दं विहार-दानया अनुमोदन याना विज्यात ।

थुगु दिनस उपर्युक्त विहारे त्रिकाल बुद्ध पूजा नं जुल । अन्तस बहनी अन्नाजि ४००, ५०० मनूतय् दथवी ज्ञानमालाया भजन नं जुल ।

भोजपुर—

थन थुगुसी नं द्वादश वार्षिक प्वहेलाया तृतीया खुनु उत्सव माने यात । न्हथु खुनु गिलान प्रत्यय पूजा व प्राचीन रीति दाफा भजन याना चा च्वन । तृतीया खुनु गुखुनु थन भगवान् बुद्धया स्थापना जूगु खः उखुनु विवेकानन्द श्रामणेरं सच्छि ति उपासको-पासिकापित शील प्रदान याना बुद्ध पूजा जुल । उपस्थित सज्जनपित संक्षेप धर्मोपदेश नं जुल ।

अग्रश्रावकपिनि धातुया

अन्तिम पूजा—

कलकत्ता फरवरी १६ तारीखया बहनी ६ बजे धर्मतलाया मैदाने अल्टरलोनी मनुमेण्टया के विभिन्न देशयापि दोलंदो बौद्धपि मुना अनंनिसें प्यम्ह प्यम्हया झो याना स्वां स्वांमाः, धुंधुपाय् ज्वना चिराग मत आदि च्याका धवाँय् पताका ब्वेका सरासर कलेज स्कायर तक यात्रा जुल । ल्यू ल्यू भगवान्या मूर्ति तया खः छखः कबुया हल । ७।७। बजेती कलेज स्कायरे श्यन । अन स्कायरया प्रखु छगू चाःहिला जुलूसया धवाँय् पताका सहित विस्तार विस्तार भति भति यायां धर्म राजिक चैत्य विहारे द्वाहाँ वना व ज्वना वःगु स्वां स्वांमाः छाया, धुधुपाँय् मत आदि च्याका सकस्यानं पालंपाः पूजा यात । उलिमळि मनुखं पूजा याःबले न हूल, न हला न्ह्योने थाहाँ वनां च्वन पूजा याना ल्यूलें काहाँ वयां च्वन ।

श्व पूजाय् चीन, लंका, श्याम, बर्मा, तिब्बत, सिक्किम, बंगाल व नेपाःया सकल बौद्ध जनया सहयोग दु । प्रत्येक देशयापिसं थःथःगु विधि विधानं पूजायात ।

श्व पूजाया विसर्जन यासे श्री ईश्वरदास जालानजुं भाषण योना दिल—“भगवान् बुद्धया आर्य धर्मया मैत्री भावना यात महात्मा गांधीजुं पूर्ण रूपं ग्रहण याना विज्यात, हानं झीसं श्व थौंयानागु पूजा द्वारा शीत बुद्ध भगवान्या गुण स्मृति बढे जुल ।”

लिपा श्री प्रमथनाथ बन्धोपाध्यायजुं भाषणयासे धया दिल—“थुजोगु पूजा श्व कल-कत्ता महानगरे न्हापा गबलें जुया वंगु नं मदु,

न लिपा ज्वी ।”

अनंलि सकल स्थविर भिक्षुपि मुना परि-त्राण याना बहनी ६ बजे ती धातु प्रदर्शन विसर्जन जुल ।

सफू परिचय

न्हवःसा—लेखक—श्री ईश्वरानन्द श्रेष्ठाचार्य, मूल्य ७५ ।

श्व छगू पद्यात्मक सफू खः—लेखकया नकतिनियाह्य प्रतिभा बालिकाया मनयात हेका तैगु ‘न्हवःसा’ । श्री हृदयचन्द्र सिंह, श्री कुल मणि देवकोटा आदि पिनिगु परिचय, सम्प्रति आदि नं दु । नवयुवक लेखकया साहसयात धन्यवाद ।

माः—लेखक व प्रकाशक श्री भूपाल सिंह प्रधान, मूल्य १३६ ।

थुकी भगवान् श्री कृष्ण व भगवान् बुद्धया चरित्रया वर्णन संगीतज्ञ लेखकया संगीतमय भाषां जुया च्वंगु दु । उकें संगीत प्रेमी जनया लागी नं श्व सफू धात्थें हे ख्यले दु । श्री चित्तधर उपासकयागु छगू बांलागु भूमिका नं दु ।

गृही विनय—लेखक व प्रकाशक भिक्षु अमृतानन्द, मन्त्री, धर्मोदर सभा ।

भगवान् बुद्धया उपासक गृहस्थपित ख्यले दुगु अनेक उपदेश आचारया वर्णन थुकी सरल भाषां च्वयातै विज्यागु दु । आशा दु, सक-सिनं नं श्व सफू द्वारा उचित फाइदा पिकया दी । मूल्य १) जक ।

+ + + +

‘उदय’—थुकीया ‘नववर्षांक’ पिहाँ

बोगु दु—कार्तिक व मार्गशीर्ष निलायां छगू
याना । पत्र बांला, बांमला; उच्चकोटि व सामान्य
द्वय ज्वीगुया तःगू मछि कारण दु । थुकथं
सर्वाङ्ग पूर्ण जू मजूयागु दृष्टि स्वत धामा कंखिने
थाय् मदुरु पत्र ह्य हे दै । तर उदयया श्व
नववर्षांक बांला जू । कारण—थुकी ग्यसु लागु
लेखत नगू मछि दु । उदययात ग्राहक व
एजेणसोवर्ग उचिन सहयोग मवीगु भिंगू खँ मखु ।
सम्पादक—‘धर्मोदय’

वभ्रुवाहन—लेखक व प्रकाशक

श्री हृदय मूल्य (२) महाभारत युद्ध लिपा
जुजु युधिष्ठिरं अश्रमेध यज्ञ यात । श्व यज्ञं
याना थःहे काय् वभ्रुवाहन लिसे अर्जुनया घोर
संप्राम जुल । महाभारत युद्ध त्याकूझ वोर
अर्जुन श्व युद्धे काय्या पराक्रम खना चकित
जुल । थुजावले हे काय्या वाण लाना गोत्तुल ।
तर लिपा म्वात थःहे ससः दाजुकिजाया
चिकित्सा चमत्कारया प्रभावं । श्व हे बाखं श्व

खण्डकाव्ये दु । रचना थाय् थासे धात्थें हे
बांला । विस्तार लिपा ।

विशेष सूचना

थुगु दँयागु बैशाख अंक नं विशेषांक
हे जुइ । भचा अप्पो घासां पूरा दच्छिया ग्राहक
जुयादीपित विशेषांक साधारण मूल्यं हे ला वै ।
अंक सुन्दर व अनेक चित्र सहित याना, ग्राहक
सज्जनवर्गयात विशेषरूपं आनन्द बी फैं धैगु
आशा दु ।

धर्मोदयया द्वितीय वर्षया चन्दाया लागी
तःकः मछि सूचना प्रकाशित जुइ धुंकल । तर
निगूगु दँया चन्दा मथर्या । उकें चन्दा बाकी
ग्राहकपिनिगु पत्र वंगु संख्यानिसें कार्यालये
अर्थे थाना च्वन तिति ।

लेखक महानुभावपिसं वैशाख अंकया
लागी लोगु धर्म, दर्शन विषयक व कलापूर्ण
लेख श्व हे मार्च २५, ३० तारीखतकं कार्यालये
छ्या ह्या दी धैगु आशा दु ।

चन्दा

दाता महानुभावपित हार्दिक
धन्यवाद ।

धर्मोदय सभायात

श्री माष्टर कृष्णप्रसाद मानंधर ५)
,, चन्द्रवहादुर मानधर २५)
,, रामदास मानंधर २)
,, द्वारिका प्रसाद ,, १००)
श्रीमती लक्ष्मीकुमारी मानंधरनी २५)
श्री सत्यनारायण मानंधर १०)

श्री वद्विनारायण ५)
,, अष्टनारायण मानंधर ५)
,, वेपनारायण ,, ५)
,, कुलप्रसाद ,, १०)
,, नारायण कृष्ण हरिनारायण ५)
,, महर्जन ५)
,, पूर्ण साकिमि छथ १)
,, वद्वीनारायण मानन्धर ५)
,, हेरांकाजि हलवाई १०)
,, गोपालदास तीर्थनारायण १०)
५) श्री धर्मचूडामणि बज्राचार्य १०)
५) श्रीमती कृष्णकुमारी प्रधाननी ५)
५) श्री गौरोलाल प्रधान १०)
५) ,, लक्ष्मणलाल प्रधान ५)
१०) ,, तुलसी नारायण १०)
२१) ,, दयावीरसिंह रत्नवीरसिंह २१)
३) ,, हरिकृष्ण मानन्धर ३)
२) ,, चन्द्रनारायण मानन्धर २)
२) ,, इन्द्रनारायण ,, २)
२) ,, गणेशबहादुर ,, २)

श्री धर्मवहादुर मानंधर	५)	श्रीमती सुवर्ण प्रभा	५)	श्री जोगमी	३)
„ संफोरी बर्माज	१)	श्री चित्तधर तुलाधर	५)	„ बाबुकाजी	३)
„ लार्थि बर्माज	१)	„ धीरजमान	१४)	„ अष्ट	१)
„ वीरमान मानन्धर	५)	„ प्रथमकुमार	१)	„ कालु	१)
श्रीमती अनागारिका धर्मचारी	५)	„ तीर्थनारायण मानंधर	५)	„ सुकु	१)
„ अनागारिका धर्मानन्दी	५)	„ गोपालदास	५)	„ पूर्णमानमि	१)
श्री वेखारन्न	५)	कालिम्पोंग बुद्धिष्ट एमो- सिएमन		श्री साहु मिहरन्न	२)
„ बाबुकाजि तुलाधर	१)			७)	२)
„ शुभरन्न तुलाधर	११)	श्रीमती शान्ति	१)	„ साहु तुलमीवहादुर	२)
„ आयुविरमि तुलाधर	१)	श्री कभालिगिं सदांर	२)	„ ममीद नामांग	२)
„ कम कान् कृपा	३)	„ मार्नि आउं	१)	पत्रयात चन्दा	
„ फेन्दो	२)	„ ऊ० श्वं म्याइन	२)	श्री चैत्य धन शाक्य	३)
„ अमसिरि	५)	„ जीवरन्न	१)	„ मुनिराज शाक्य	३)
„ टी० सिर्दि	१)	„ ज्ञानरन्न तुलाधर	१)	„ रामलाल प्रेमलाल मानन्धर	५)
„ धन् सिम्	१-)	„ कुलरन्न	१)	„ हेराकाजि ताम्राकार	२)
„ ज्ञानीवहादुर तुलाधर	११)	„ सन्तवीर	१)	„ पद्म प्रसाद श्रेष्ठ	१)
„ गूला बाजंखलः	७)	„ सपरन्न	१)	„ शेषराज दलि एम. एस् सी.	५)
„ राधाकृष्ण मानंधर	५)	„ साधु लामा	५)	„ कर्णवहादुर श्रेष्ठ	५)
„ संघरन्न शाक्य भिक्षु	१)	श्रीमती सुशीला अनागारिका	२)	श्रीमती स्व० द्रव्य लक्ष्मीया निर्मित	५)
„ शिवहरि राजभंडारी	१)	श्री पार्सा लामा	१)	१) श्री गजरन्न तुलाधर	१)
„ न्हुळेमान महर्जन	११)	„ भक्तवीर महर्जनं	११)	„ एम० पी० प्रधान	१)
„ चैतनारायण मानंधर	५)	„ भाई महर्जनं	१)	„ पुग्यरन्न लहामा	२)
श्रीमती हिरालानी ताम्राकोरनी	१०)	„ चक्रवीर	१)	„ ज्ञान रन्न लहामा	२)
„ दानप्रभा तुलाधरनी	५)	„ बाबुरान	१)	१) स्व०वालिका गुणकुमारीया निर्मित	७)

थुगु अंके नं पृष्ठ ४ वृद्धि यायया निर्मित चन्दा ।

स्वर्गीय साहु द्रव्यधर तुलाधरया नामं २५)६०

If not delivered please return to—

KALIMPONG.

Printed by S. Mani Pradhan, at the Mani Press, Kalimpong.

प्रबन्ध सम्पादक व प्रकाशक—भिक्षु अमृतानन्द, मन्त्री धर्मोदय सभा ।